POMURSKI VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 15. MAJA 1958
Leto X — Štev. 19 Cena din 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

MURSKI SOBOTI

Še letos

Okrožno sodišče v Murski Soboti

Napovedano je, da bo letos s 1. oktobrom začelo poslovati v Murski Soboti okrožno sodišče, s čimer bo ustreženo željam prebivalcev Pomurja in lokalnih činiteljev, ki so si zlasti v zadnjem času prizadevali, da bi tudi naša pokrajina dobila to pomembno ustanovo, ki bo naše sodstvo še bolj približala ljudstvu in tudi v gmotnem pogledu mnogo pomenila za naše prebivalce in gospodarske organizacije, katerim so potovanja v dokaj oddaljeni Maribor povzročala doslej mnogo stroškov in izgube dragocenega časa. Pod okriljem te ustanove bo namreč poslovalo tudi okrožno gospodarsko sodišče.

Sekretariat za pravosodje LRS je z naklonjenostjo sprejel in pomagal uresničiti pobudo lokalnih činiteljev. Poslopje za sodišče je v Murski Soboti kupil OLO, opremo in druge funkcionalne stroške pa je prevzel omenjeni sekretariat.

IVAN KREFT

USTVARJALNA POBUDA KOMUN

Glavna družbeno-politična osnova socialistične demokracije v Jugoslaviji je poleg delavskega in družbenega upravljanja samoupravljanja v komunah, v osnovnih celicah naše družbene ureditve. S prenosom glavnih pristojnosti okrajnega ljudskega odbora na občinske ljudske odbore so postali slednji osnovni organi oblasti.

Z novo ureditvijo občin pa nismo le uresničili načela, po katerem imajo državljani in proizvajalci pravico do samoupravljanja domala na vseh področjih družbenega življenja, temveč je občina postala tudi osnovna gospodarska skupnost državljanov. Prav zaradi te značilnosti komunalnega sistema, to je decentralizacije v gospodarstvu, so nas nekateri v tujini napadali. Njim je tovariš Tito v svojem govoru na VII. kongresu ZKJ takole odgovoril: »Čedalje širša decentralizacija v naši državi ni povzročila anarhičnosti, kakor so napovedovali marsikje v tujini, marveč se je v razmerah decentralizacije kar najbolj izrazila in razmahnila ustvarjalna pobuda delovnih ljudi v naši državi. Naša država je s tem, da je z decentralizacijo začela prenašati funkcije socialističnega upravljanja tako v gospodarstvu kakor tudi na drugih področjih družbene dejavnosti na proizvajalce in druge delovne ljudi, izvršila samo neizogibno dejanje v procesu odmiranja države. Te njene funkcije so bile namreč samo nekaj začasnega v času, ko je namesto ljudstva prevzela proizvajalna sredstva, po tem pa je moralo nastopiti obdobje, ko smo postopoma izročali ta sredstva in funkcije proizvajalcem in ljudstvu sploh.«

Nikakor ni možno zanikati, da se je z decentralizacijo močno razmahnila ustvarjalna pobuda ne samo v razvitih komunah, temveč tudi v manj razvitih in nerazvitih. V nerazvitih, kakor je Pomurje, najbolj zaostali okraj LRS, seveda drugače, kakor v razvitih. Tu se pobuda uveljavlja predvsem na področju elektrifikacije, urejanja vodnega režima in vzporedno s tem v poljedelstvu, živinoreji, sadjarstvu in vinogradništvu.

Vzemimo primer beltinske občine. V tej občini, posebno v vaseh ob Muri, je bilo lani s prostovoljnim delom storjenega zelo veliko, zlasti pri gradnji nasipov proti poplavam Mure. Zahvaljujoč pobudi za prostovoljno delo in krajevno samopomoč, ki so jo pokazali predvsem Bističani, je Zvezna komisija za vodno gospodarstvo letos domala podvojila sredstva za regulacijo Mure. Tam, kjer je prebivalstvo pripravljeno pomagati s svojimi sredstvi in svojim delom, lahko vedno računamo na pomoč skupnosti. Čeprav so letos za dela na Muri zagotovljena vsa potrebna sredstva, bi bilo vendar prav, da bi čimprej ustanovili tudi vodno skupnost za Muro, kateri bi plačevale prispevke predvsem gospodarske organizacije. Ta srestva bi zadostovala ne samo za ureditev izliva Ščavnice v Muro pri Razkrižju, temveč tudi za zgraditev pregrade na Blaguškem potoku.

Skrb za gospodarski razvoj komun mora spremljati tudi skrb za človeka, kakor je dejal Aleksander Ranković na VII. kongresu ZKJ:

»Ko govorimo o komuni, bi rad omenil, da mora biti v središču našega političnega dela, v središču dela vseh organov družbenega upravljanja in vseh političnih organizacij skrb za človeka.

Naša politična vodstva in organizacije so morale v minulem obdobju mnogo delati za izgrajevanje sistema. Razen te važne naloge je bila še preveč usmerjena skrb za »velika« vprašanja, za investicije. Seveda je bilo na določeni stopnji našega razvoja tudi to potrebno, kajti brez tega ni mogoče ustvariti pogojev za boljše življenje, toda pri tem so šla nekatera krajevna, pa tudi višja vodstva v drugo skrajnost in so tako imenovana »drobna« vprašanja znatno zapostavljala. Za temi »drobnimi« vprašanji pa se pravzaprav skriva človek, skrb zanj, za njegove vsakdanje življenjske probleme, skrivajo se družbeni odnosi. Nekateri komunisti niso razumeli, da sta ti dve nalogi tako tesno povezani, da je to celota. Zdaj, ko smo glede sistema in glede razvoja materialnih sil dosegli že velike uspehe, moramo neprimerno več skrbi posvetiti našim delovnim ljudem, tako da bomo čimbolj racionalno uporabljali, nalagali in investirali sredstva v tista področja, ki bodo neposredno vplivala na izboljšanje njihovega življenja.«

Skrb za človeka je predvsem važna na našem območju z odvišno delovno silo. Komunalni sistem nam bo omogočil tudi rešitev tega problema. Spričo vse večjega zaostrevanja problema družbenega standarda v mestih in industrijskih središčih, kjer se zaradi koncentracije industrije koncentrira tudi delovna sila, ki terja graditev novih stanovanj, šol, električnega omrežja, kanalizacije in drugih komunalnih naprav, določata tako zvezni kakor republiški perspektivni plan, da zgradimo in razvijemo obrate, ki ne zahtevajo visokokvalificirane delovne sile, v okoliših, kakor je prav naše, kjer doslej ni bilo zaposlitve za tisoče naših ljudi. Sezonstvo, kakor je delo pri regulaciji Mure ali na poljih Vojvodine, je namreč lahko le začasna rešitev.

Z zadnje seje OLO Murska Sobota

BLAGOVNI PROMET

ORGANSKO POVEZAN Z RAZVOJEM GOSPODARSTVA

OKREPITEV DRUŽBENE VLOGE TRGOVINSKE ZBORNICE NA PODROČJU BLAGOVNEGA PROMETA S KMETIJSKIMI PRIDELKI — VPLIV ZBORNICE SE MORA OČITOVATI ZLASTI PRI UTRJEVANJU POSLOVNE MORALE V TRGOVINI IN KZ — ODSLEJ PREDSTAVNIKI OKRAJA IN VODSTEV DRUŽBENIH ORGANIZACIJ V ZBORNIČNIH VODILNIH ORGANIH — SKRB ZA NEMOTEN BLAGOVNI PROMET, STALNO IN VAŽNO PODROČJE UKREPANJA IN DELOVANJA LJUDSKIH ODBOROV

Pretekli petek je bila v Murski Soboti seja OLO. Najprej sta imela oba zbora skupno, pozneje pa ločeni seji. Mimo tega, da so na sejah izdali gospodarskim organizacijam več poroštvenih pisem za najetje kreditov in odločali še o drugih upravno-gospodarskih zadevah, je bila osrednja točka dnevnega reda skupne seje obeh zborov poročilo predsednika Sveta za blagovni promet pri OLO Janka Stranjšaka in razprava o stanju in perspektivah blagovnega prometa v Pomurju.

Povečanje blagovnega prometa v trgovini na drobno, predvideno v petletnem perspektivnem načrtu o gospodarskem razvoju Pomurja leta 1957 je znašal nad 4 milijarde, v letu 1961 se bo predvidoma povzpel na 6 milijard dinarjev letno — bo terjalo mnogo večjo sposobnost trgovskega omrežja pri oskrbovanju potrošnikov z industrijskim blagom. S sedanjim stanjem ne moremo biti zadovoljni, kajti večina trgovin, zlasti še podeželskih, niti organizacijsko niti kadrovsko ni kos svojim nalogam.

Število trgovin se je doslej iz leta v leto zmanjševalo. Sicer ni nujno potrebno, da bi moral imeti svojo trgovinico brez zadostne izbire blaga za potrošnika prav vsak najmanjši kraj, važno je, da z dobro razpredenim trgovskim omrežjem zadovoljimo potrošnike v vseh njihovih potrebah. Zato ni bistveno samo število trgovin, marveč tudi njihova zmogljivost, urejenost, zaloge po potrebi potrošnikov, zadosti strokovno sposobnega kadra in kulturna postrežba.

V zadnjih letih smo uredili in sodobneje opremili precej trgovskih lokalov, zlasti še v mestih; slabše so urejeni trgovski lokali na podeželju. Na tem področju čaka obilica nalog novoustanovljena trgovska podjetja v večjih središčih; ta podjetja so že doslej pokazala s svojim delovanjem, kako pravilna je bila izločitev trgovin iz kmetijskih zadrug. Nekatera podjetja pa lezejo morda preveč v širino, saj imajo celo do 15 poslovalnic.

Po perspektivnem načrtu bomo morali čimprej ustaliti trgovsko omrežje na drobno — glede tipov, velikosti in funkcije podjetij. Doslej so bila investicijska sredstva za urejevanje trgovin v občinah zelo pičlo odmerjena, pri uporabljanju so bila na zadnjem mestu ali pa so jih sploh uporabljali v druge namene. Še največ so storili na tem področju v Ljutomeru in Murski Soboti. V prihodnosti se bodo morali investicijski odnosi do trgovine temeljito spremeniti; v občinah bo potrebno zbirati namembna sredstva v posebnih skladih, najemnino od trgovskih lokalov naj bi uporabljali za investicije, tudi same trgovine in podjetja naj bi več prispevala v ta namen itd. Po perspektivnem načrtu se bo povečalo število obratov za 68; pri tem niso mišljene samo trgovine, marveč sploh obrati, ki so povezani z blagovnim prometom. V mestih bo potrebno graditi nove lokale v skladu z urbanističnimi načrti. Več trgovskih lokalov bomo morali temeljito preurediti. V večjih gospodarskih središčih so že sedaj velike potrebe po ustanavljanju specializiranih trgovin, predvsem s tehničnim in reprodukcijskim materialom. V naših trgovinah skorajda ni mogoče dobiti kritičnega materiala, orodja in potrebščin za obrt, zato morajo obrtniki hoditi po te reči v večja, a oddaljena gospodarska središča, kamor se po približnih računih zaradi pomanjkanja kritičnih potrebščin steka okrog 1/3 prometa, ki bi sicer ostal v domači trgovini, če bi bila bolje založena. V Murski Soboti in Lendavi predvidevajo ustanovitev blagovnic.

Predvidena je tudi strokovna rast trgovskega kadra. Po dograditvi vajenske šole v Murski Soboti naj bi se povečalo število vajencev v trgovski stroki od 134 v letu 1957 na 240 v letu 1961. S strokovnim izpopolnjevanjem trgovskih delavcev v izobraževalnih središčih in prevedbo naj bi se v letu 1961 povečalo število visokokvalificiranih delavcev v trgovini za okrog 200, a kvalificiranih za 65.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRLEKIJA POSLALA POZDRAVE TOV. TITU

(Republiška štafeta krenila od Jeruzalema)

7. maja malo pred 8. uro zjutraj je krenila štafeta mladosti od Jeruzalema, z najvišjega griča Prlekije. Svečanosti pri Jeruzalemu je prisostvoval ves kolektiv VG in krajevnih društev. Štafeta je tekla skozi vinogradniške kraje mimo Železnih dveri proti Ljutomeru. Malo pred 9. uro se je pojavila pred tribuno na ljutomerskem Glavnem trgu, kjer jo je pričakalo okrog 1500 delavcev in prebivalcev mesta, razen njih pa še pionirji osnovnih šol in učenci vajeniške šole. Godba domače »Svobode« je igrala koračnice. Štafetno palico je sprejel sekretar občinskega komiteja ZKS Aleksander Pirher.

V tem času so pritekle štafete s pozdravi za tovariša Tita tudi iz drugih krajev občine in se v Ljutomeru priključile glavni republiški štafeti. Ko so pritekli vsi nosilci štafetnih palic na Glavni trg, je navzoče pozdravil Aleksander Pirher in v krajšem nagovoru orisal življenjsko pot tov. Tita in izročil glavno štafetno palico ljutomerskim mladincem in članom »Partizana« s čestitkami delovnega ljudstva za njegov 66. rojstni dan. Po častni salvi je eno minuto pred deveto uro glavna štafeta krenila iz Ljutomera skozi Kamenščak proti Ormožu.

V ljutomerski občini so štafete mladosti tekle skozi 25 vasi in naselij, na 83 km dolgi progi; v štafetah je sodelovalo nad 600 mladincev in mladink, članov društev »Partizan«, obveznikov predvojaške vzgoje, gasilcev v svečanih uniformah in pionirjev. V vseh krajih so bile štafete deležne lepega sprejema in toplih pozdravov za tov. Tita.

Spet bodo taborili

Čez nekaj dni se bo začelo taborjenje mladincev predvojaške vzgoje iz soboškega okraja. Mladinci iz vsake občine bodo taborili 14 dni. Prvi bodo na vrsti mladinci ljutomerske občine; v taborišče bodo prišli že 15. maja.

Mladinci bodo tudi letos taborili v gozdu nad Ljutomerom. Že sedaj živahno razpravljajo in se pripravljajo na taborjenje, saj si bodo tu lahko pridobili precej vojaškega in tudi drugega znanja. Po taborjenju se bodo praktično urili še v občinskih odredih.

Od 5. maja se v Ljutomeru usposabljajo komandirji čet in vodov, ki bodo vodili taborjenje in bodoče delo v občinskih odredih.

Konferenca evangeličanskih duhovnikov

V dneh med 6. in 8. majem so imeli v Murski Soboti duhovniki vseh štirih evangeličanskih skupin v Jugoslaviji svojo letno konferenco. Konference, ki ji je prisostvovalo 19 škofov, seniorjev in duhovnikov iz Jugoslavije, sta se udeležila tudi visoka predstavnika svetovne luteranske zveze, domprobst dr. Ragnar Astkmark iz Göteborga (Švica) in dr. Hans Weissgerber iz Ženeve (Švica).

Razen teoloških predavanj so delegati evangeličanske cerkve razpravljali o vprašanjih organizacijskega značaja. Izvolili so komite evangeličanske cerkve v FLRJ, ki bo zastopal interese cerkve pred ljudsko oblastjo in v tujini, za ureditev in enotnost duhovniških plač pa so predlagali ustanovitev centralne blagajne, iz katere bodo črpali plače za duhovščino.

Ob zaključku konference so gostje in domači delegati obiskali zdravilišče Radenci. Visoka gosta iz tujine sta izrazila zadovoljstvo nad lepim sprejemom in lepotami naše zemlje.

11-mlinarski kanal in prispevki

Na občnem zboru vodne skupnosti za Apaško kotlino so delegati ostro kritizirali posamezne člane vodne skupnosti, ki dolgujejo vodni skupnosti skupno 654 tisoč dinarjev.

Vodna skupnost za Apaško kotlino je lani dokončala nekatera regulacijska dela ob Plitvici in drugod. Tudi letošnji delovni načrt predvideva nadalnjo regulacijo Plitvice. Kot važno pa so delegati na občnem zboru poudarili tudi ureditev 11-mlinarskega kanala, ob katerem je precej zemljišč izpostavljenih poplavam.

Na občnem zboru so med drugim govorili tudi o ustanovitvi vodne skupnosti za Muro, s čimer bi pridobili precejšnja sredstva. Kot pomanjkljivo pri dosedanjem delu se je pokazalo tudi to, da je bila vodna skupnost doslej premalo aktivna pri tolmačenju koristi, ki jih bodo imeli od regulacijskih in melioracijskih del prebivalci Apaške kotline. Zato so na občnem zboru sklenili, da bosta tako vodna skupnost kot občinski ljudski odbor preko krajevnih odborov in vaških odborov SZDL ukrenila vse potrebno, da bodo vsa manjša regulacijska dela izvajali izven finančnega programa vodne skupnosti. Sem spadajo različni odtočni jarki s posameznih parcel itd.

Občnemu zboru so prisostvovali in aktivno sodelovali v razpravi po poročilih zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft, predstavnik Vodne skupnosti LRS ing. Pupis, republiški ljudski poslanec Marija Levarjeva in predsednik ObLO Radgona Branko Zadravec.

POSVETOVANJE O ALKOHOLIZMU V POMURJU?

Na plenumu okrajnega odbora Rdečega križa, ki je bil pretekli ponedeljek v Murski Soboti, so živahno razpravljali o delovanju te človekoljubne organizacije v preteklem letu. O delu okrajnega odbora kot celote je poročala njegova predsednica Sida Podleskova, o zdravstvenem prosvetljevanju v Pomurju med. sestra Eržika Vereš, o malih asanacijah ing. Franc Zadravec in o delovanju podmladka RK Vilko Bežan.

Poročila in živahna razprava je nakazala obilico aktualnih problemov in nalog, ki jih bo organizacija Rdečega križa še morala izpolniti v prihodnosti. Med njimi vzbuja posebno pozornost predlog, po katerem naj bi napravili temeljito analizo o stanju alkoholizma v Pomurju, njegovih posledicah in ukrepih za preprečevanje; to analizo naj bi sestavilo okrajno vodstvo RK v sodelovanju z drugimi množičnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z vzgojnimi in socialnimi problemi, potem pa sklicalo okrajno posvetovanje o tem problemu, ki je v naši pokrajini še vedno žgoč in aktualen.

Na seji plenuma so delegati izrekli priznanje za uspešno delovanje okrajnemu vodstvu RK in njegovim komisijam, saj je bilo iz poročil in razprave mogoče razbrati, da je organizacija RK v Pomurju lani dosegla prav lepe uspehe, zlasti še na posameznih področjih.

Udeležence plenuma je pozdravila skupina pionirjev in pionirk iz soboške osnovne šole in jih ganila s kratkim kulturnim programom, ki je obsegal petje in recitacije. Pionirka iz skupine je tudi izročila šopek vrtnic v priznanje tov. Sidi Podleskovi, ki se je pionirjem toplo zahvalila za njihovo pozornost in delovanje v podmladkih RK.

Proti atomski oborožitvi

Oborožitev zahodnonemške armade z atomskim orožjem je povzročila zadnje dni po vsej Nemčiji proteste zoper uresničitev te zamisli. V Bonnu je bilo veliko mladinsko zborovanje sindikata zahodnonemških železarn, na katerem so predlagali mladinskim organizacijam v državi, naj organizirajo protiatomski pohod na Bonn. Kljub pismu, ki ga je zahodnonemški kancler dr. Adenauer poslal pokrajinskim vladam v Bremenu, Hamburgu in Hessenu, mestnim svetom severnih pristanišč, ki imajo pokrajinske pravice, so le-ta sprejela zakone, na podlagi katerih bodo organizirali referendum o oborožitvi Zahodne Nemčije z atomskim orožjem. Državljani bodo izrazili svoje mnenje, ki za parlamente ne bo obvezno, v Hamburgu 18. maja, v Bremenu pa 22. maja.

Predsednik pokrajinske vlade Hessena Zihn je v odgovor na zahtevo zvezne vlade, naj prepreči podobne referendume v Frankfurtu, Darmstadtu in Offenbachu sporočil, da ne bo ničesar ukrenil proti odločitvam tistih svetov, niti ne bo preprečeval akcij, ki so že napovedane. Pred dnevi je stranka zahodnonemških liberalcev ostro napadla atomsko oboroževanje Bundesvehra. Glasilo stranke »Freies Wort« je med drugim zapisalo, da je odločitev zvezne vlade o oborožitvi nemške armade z atomskim orožjem odločitev, ki bo prišla v zgodovino kot ena največjih zablod nemškega ljudstva.

Po zasedanju v Kjöbenhavnu je v uradnih krogih Zahodne Nemčije opaziti vedno več argumentov proti »politiki vakuuma« v Evropi, ki je nov izraz za predlog o ustanovitvi brezatomskega pasu v Srednji Evropi. Po mnenju uradnih predstavnikov zahodnonemške vlade bi bil vakuum v Srednji Evropi, če bi trajal dlje časa, bolj nevaren kot pa sedanji položaj. Namesto da bi podpirala idejo o brezatomski ali kakršni koli drugi coni v Evropi, se Bonn in ves Zahod vedno bolj nagibata k zaključku, da bo mir v Evropi bolj zagotovljen, če bosta Vzhod in Zahod od sklenitve sporazuma o razorožitvi stala drug ob drugem. Končno odklonitev predloga o brezatomski coni Bonn v neki meri lajša s poudarjanjem načel, ki sta jih že večkrat poudarjala Adenauer in obrambni minister Strauss. Oba sta namreč zatrjevala, da bi v dobi raket imela takšna cona pravi pomen samo, če bi zajela mnogo večja področja ter med temi tudi vzhodnoevropske države in večji del Sovjetske zveze. Razumljivo je, da takšno stališče Bonna ne prispeva o pomirjenju v svetu in ne odpira preveč optimističnih pogledov za sklicanje konference na najvišji ravni.

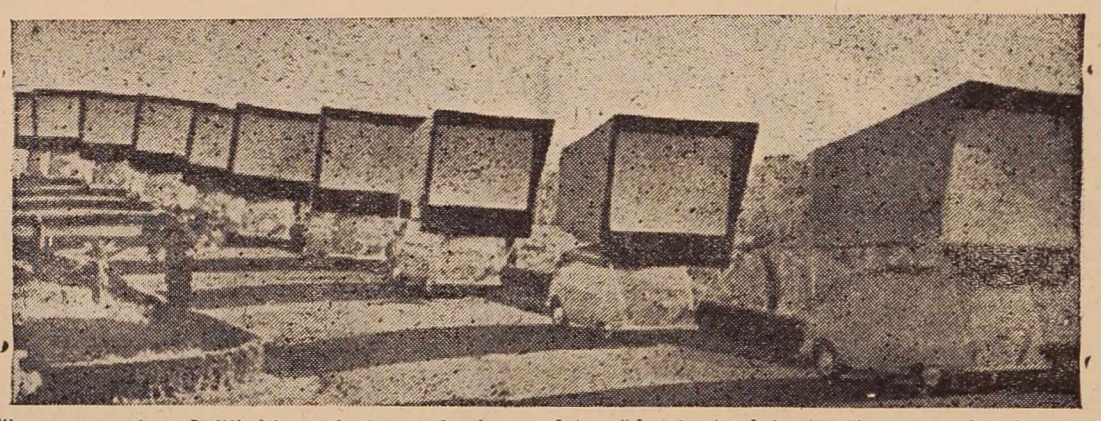

V volilno propagando v Italiji, kjer se bori za poslanske mandate več kot 80 strank in strančic, so vpregli tudi te, posebej urejene avtomobile z velikimi projekcijskimi platni, na katerih predvajajo propagandne filme

Prvi občinski praznik na Cankovi

MANIFESTACIJA KULTURNE AKTIVNOSTI MLADINE

Tujec, ki prvič obišče Cankovo, dobi nehote vtis, da je ta skrajna postojanka na naši severni meji domala brez prebivalcev. Zaradi bližine meje je promet zelo omejen in cesta sameva pod debelo plastjo prahu, kar je verjetno tudi vzrok takega vtisa puščobnosti.

»Pridite k nam 18. maja, ko bomo začeli izvajati spored občinskega praznovanja, pa boste videli, kako se bodo zgrinjali ljudje iz bližnje in daljnje okolice v naš trg,« so nam povedali na občini, kjer se marljivo shaja pripravljalni odbor, ki odgovarja za izvedbo bogatega kulturnega, telesnovzgojnega in zabavnega programa. Razumemo njihovo prizadevnost: svojemu prvemu občinskemu prazniku, ki ga bodo v bodoče praznovali vsako leto vzporedno s Tednom mladosti, želijo dati obeležje kulturnega delovanja vseh društev in organizacij v občini. Obseg in vsebina programa kažeta, da bo namen množičnosti dosežen, saj bo ta kulturna manifestacija razgibala slednjo vas v občini.

Predsednik občinskega komiteja mladine, Franc Sadl se je izrazil posebno pohvalno o prizadevanju mladine, ki je najbolj zastopana v programu. Otvoritev praznovanja bo v nedeljo, 18. maja, s telovadno akademijo TVD »Partizan«, nato pa se bo odvijal program do 25. maja, ko bodo počastili rojstni dan predsednika Tita s slavnostno sejo ObLO, s parado in telovadnim nastopom. Kulturno umetniška skupina iz Cankove se bo predstavila med tednom z zahtevno Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«, člani zabavne skupine pa bodo gostovali s svojim šaljivim sporedom v okoliških vaseh. Za dobro voljo nameravajo poskrbeti tudi pevski zbor in pionirski pevski zbor cankovske nižje gimnazije, folklorna skupina in pionirji z revijo neznanih talentov. Seveda se bodo pomerili še strelci in športniki v medsebojnih tekmovanjih. Zelo obširen spored praznovanja bo občanom »posladkala« skupina naših pomurskih pesnikov in pisateljev z literarnimi večeri, kvintet Avsenikov in pohorska Micka.

Občinsko praznovanje na Cankovi pa ima še eno odliko: organizatorji niso pozabili na gostovanja v okoliških vaseh — tako, da bodo številne prireditve dostopne zares slednjemu občanu.

Bb.

Večjo perspektivnost kmetijskim zadrugam v Pomurju

V soboto je bila razširjena seja OK ZKS M. Sobota; na seji so podrobno razpravljali o problematiki kmetijskih zadrug v Pomurju, o čemer je poročal predsednik OZZ Stefan Antalič.

Iz njegovega poročila, zlasti pa iz razgibane razprave, povzemamo, da so pomurske kmetijske zadruge v minulem letu dosegle določen napredek, ki se odraža v povečani proizvodnji, delno pa tudi v zboljšani organizaciji dela. Značilna pa je ugotovitev, da zadruge niso dosegle vidnejših uspehov po socialističnem preobraževanju vasi. Tako se je n. pr. v zadrugah povečal promet za nad 400 milijonov dinarjev, navzlic temu pa so vložili v sklade 5 milijonov dinarjev manj kot prejšnje leto. Upravna vodstva kmetijskih zadrug se čestokrat ne poglabljajo dovolj v svoje delo, manjka jim perspektivnosti in kader. Niso redki primeri, da imajo v upravnih vodstvih vodilno besedo večji kmetje, ki težijo predvsem za uveljavljanje svojih koristi. Vzemimo samo primer tistih zadrug, ki so pri odkupu izkazale načrtno izgubo. Upravni kader je strokovno šibak in v večini zadrug ne predstavlja gonilne sile. Precejšnje število je takih, ki imajo svoja posestva, zato jim je služba postranska stvar.

Zadruge tudi niso uspele razširiti kooperacijo, dasiravno obstajajo zato pogoji. Precej kritike je bilo tudi na račun posameznih kmetijskih strokovnjakov, ki ne dojemajo današnjih političnih nalog na vasi. Več bi lahko storili za socializacijo vasi tudi člani ZK in SZDL.

Na seji so ob zaključku sprejeli vrsto sklepov, ki bodo vplivali na nadaljnji razvoj in krepitev socialističnega zadružništva v Pomurju.

BISTVENO: ZMOGLJIVOST TRGOVINE

V našem okraju ena trgovina na 449 prebivalcev, kar močno zaostaja za republiškim povprečjem

V razpravi o poročilu o perspektivnem planu razvoja blagovnega prometa je na nedavni skupni seji obeh zborov OLO M. Sobota govoril tudi član Sveta za blagovni promet OLO Franc Ficko. Med drugim je poudaril, da število 68 novih trgovin v osnutku perspektivnega plana za naš okraj nikakor ni preveliko. Tu so zajete namreč vse prodajalne za zboljšanje preskrbe potrošnikov (mesnice, mlekarne, zelenjava itd.) tako na podeželju kot v mestu. Torej ni važno suho število novih trgovin, temveč je važno, koliko potrošnikov lahko takšna trgovina postreže: njena zmogljivost. Seveda je ob vsem tem treba upoštevati dvig proizvodnje, življenjske ravni in kupne moči prebivalstva v mestu in na deželi.

Zanimiva in zgovorna je tukaj primerjava z republiškim povprečjem. V našem okraju pride na eno trgovino okrog 449 prebivalcev, medtem ko znaša republiško povprečje 325, republiški plan razvoja trgovine pa predvideva do leta 1961 povprečno 239 prebivalcev na eno trgovino. Tega stanja pa zdaj še ne kaže primerjati s stanjem v razvitih deželah, kjer odpade na eno trgovino le nekaj nad 100 prebivalcev.

Tov. Ficko je govoril tudi o obnovi trgovin in o ustreznih sredstvih. Dejal je, da je trgovina v tem pogledu že precej naredila, zlasti če upoštevamo, da namenskih sredstev ni bilo. Trgovinska podjetja so gradila iz lastnih investicijskih sredstev, hkrati pa so lahko uporabljala v investicijske namene presežke plačnega sklada. V praksi pa so onemogočali pobudo posameznih podjetij ustrezni predpisi v zveznem merilu. Nanosled je tov. Ficko opozoril navzoče, da je v blagovnem prometu našega okraja važnejši od prometa z industrijskimi izdelki promet s kmetijskimi pridelki. Sedaj, ko so kmetijske zadruge sproščene za temeljito reševanje proizvodnih nalog, bodo morale težiti tudi za tem, da bo čimveč presežkov našlo najkrajšo in najcenejšo pot do potrošnikov. Kader, s katerim razpolagajo danes KZ v odkupni službi, zadovoljuje, odpraviti in onemogočiti bo treba le že znane nepravilnosti pri odkupu (formalni odkup itd.).

DOSLEDNOST

Razprava o stanju v trgovini na zadnji seji okrajnega ljudskega odbora je ugotovila že znana dejstva. Način trgovanja še vedno nima znakov širokopotezne poslovne podjetnosti. Doslej smo se še vselej zadovoljili s podjetnostjo, ki je posledica premetenosti posameznih trgovcev, ki so vajeni skrbeti le za svoje podjetje, torej ozek poslovni uspeh. Ti niso uspeli slediti stanju na tržišču naše pokrajine z analitičnih vidikov, torej tudi niso resno vplivali na stabilnost cen niti niso dovolj skrbeli za to, da bi prevladali na domačem trgu in tako s poslovnimi metodami preprečili invazijo podjetij, ki ne sodijo v območje Pomurja. Posledica tega je ta, da gre ena tretjina vsega prometa v trgovini izven okraja. To pa kljub temu, da 85 % vsega proizvedenega blaga odkupijo kmetijske zadruge.

Sklep okrajnega ljudskega odbora, da bo potrebno skrbeti za povečanje blagovnega prometa na splošno in še posebej s kmetijskimi pridelki, je pomemben. Razveseljivo je tudi to, da bo okrajni ljudski odbor močneje vplival na poslovanje trgovinske zbornice, v katere upravnem odboru bo imel tudi svoje odbornike še poleg tistih, ki jih bo imenovala Socialistična zveza. Novi predpisi, ki narekujejo zadrugam tudi nove naloge, poudarjajo kmetijsko proizvodnjo in zaključek je logičen: stalno, neobhodno resno sodelovanje med trgovinsko zbornico in kmetijskimi zadrugami, ki naj same prevzamejo odkup in prodajo kmetijskih pridelkov s tem, da si pomagajo s poslovnimi zvezami.

Toda... Vedno znova se ponavljajo pomisleki. Kmetijske zadruge in podjetja vpadajo drug drugemu v poslovanje. Nagajajo si tudi, ali pa predvsem, nakupovalci. Posamezniki zaidejo v tuje območje poslovanja in preplačajo eno samo glavo živine iz same zlobe proti konkurentu in s tem povzročijo splošno dviganje cene. Te dni so pognali ceno živini tako visoko, da so bile mesnice nekaj časa povsem ali skoraj povsem brez mesa. Terjati so začele zvišanje cen mesu, češ da ni mogoče kupiti živine po primernih cenah. In če gredo s pettonskim kamionom po pet telet. In če se štiri, pet podjetij podi za enimi in istimi jajci s kamioni po Pomurju... In če trgovsko podjetje povsem izgubi ugled, kot ga je izgubil »Agromerkur«...

Niti ugleda, niti poslovnega uspeha, še manj pa zaupanja ni mogoče pridobiti s trgovanjem za vsako ceno, najmanj pa zgolj z modernizacijo poslovalnic, kajti resnični poslovni ljudje ne dajo ničesar na zunanji videz, ne na varljivo trdnost podjetja. Vsekakor pa radi ribarijo v kalnem. Ker na našem terenu ni dovolj zmožnih poslovnih ljudi, ki bi vzeli trgovanje v splošnem, predvsem pa s kmetijskimi pridelki, v svoje roke, se vsiljujejo trgovci od drugod. V konkurenčnih muhah naših podjetij vidijo plodna tla za svoje posle. To jim je doslej uspevalo, kajti na trgovanje v Pomurju doslej niso vplivali v polni meri niti organi trgovske inšpekcije, niti okrajna združna zveza, še manj pa častno razsodišče trgovinske zbornice, ki ga malodane ni bilo čutiti.

Ob vsem tem, kar so razpravljali na okrajnem ljudskem odboru in ob ugotovitvah, ki smo jih tukaj navedli, je brez dvoma prvo vprašanje poslovne morale, ki je zelo nizka. To pa sovpada z vprašanjem kadra v trgovini, ki ga primanjkuje in ki celo odhaja iz trgovine z motivom: majhne plače. Vsemu temu je botrovalo samo ugotavljanje napak in slabosti — brez doslednega ukrepanja. Sklep okrajnega ljudskega odbora, da bo vprašanje blagovnega prometa spremljal sistematično, je brez dvoma zelo pomemben, vendar bo potrebno pri sklepu tudi vztrajati. Doslednost!

Letni občni zbor OZZ Murska Sobota

Murska Sobota, 14. maja. — Danes dopoldne se je pričel v Murski Soboti letni občni zbor Okrajne zadružne zveze. Občnemu zboru prisostvuje nad 100 delegatov iz vseh kmetijskih zadrug v Pomurju. Prav v času, ko zaključujemo redakcijo lista, nam je sodelavec sporočil, da se je že pričela dokaj živahna razprava o delovanju zadružne organizacije v Pomurju s posebnim poudarkom na razvijanje socialističnih pridelovalnih odnosov.

O poteku občnega zbora in razprave bomo natančneje poročali v prihodnji številki našega lista.

Smrtna nesreča traktorista

Na železniški postaji v Murski Soboti se je zgodila v soboto zvečer okrog 22. ure težja prometna nesreča. Žrtev nesreče je mladi traktorist Stefan Fartelj iz Tešanovec, oče dveh otrok. Do nesreče je prišlo v trenutku, ko je pokojni Stefan Fartelj z Unimogom zavozil na železniški tir, hoteč vozilo obrniti. Istočasno pa je pripeljal na postajo zadnji večerni vlak, ki je dobesedno pregazil traktor in traktorista. Težko je reči, kaj je napotilo šoferja, da je z vozilom obračal na progi prav v času, ko je privozil vlak. Naj bo tako ali drugače, svojo neprevidnost je plačal s težko žrtvijo.

Pred proslavo 90-obletnice I. slovenskega tabora v Ljutomeru

»ZEDINJENA SLOVENIJA«

Čeprav je danes težko dobiti zapiske, ki govore o pomenu Prvega slovenskega tabora v Ljutomeru pred 90 leti, bomo skušali bralcem in ostalim prebivalcem posredovati najdene zapiske, ki jih je zabeležil v svoj drugi zvezek udeleženec in eden izmed organizatorjev Prvega slovenskega tabora dr. Jože Vošnjak iz Slovenske Bistrice. Vošnjak citira v svojih »Spominih«, da so Prvi slovenski tabor organizirali znani narodni buditelji, ki so se takrat, pred 90. leti, pod avstrijsko oblastjo, ki je zatirala slovenstvo, borili za pravice slovenskega naroda in ga budili k spoznanju zatiranja in ponemčevanja, ki mu je grozilo. Taki narodni buditelji so bili dr. Ploj, odvetnik v Ljutomeru, čigar najbolj aktivna moč, kot navaja sam dr. Vošnjak, je bil njegov koncipient dr. Zarnik, Kukovec iz Ljutomera, dr. Razlag, Božidar Raič, dr. Prelog, dr. Jože Vošnjak in še nekateri. Na čelu pripravljalnega odbora Prvega slovenskega tabora v Ljutomeru je bil dr. Ploj, kot poročevalec za list »Slovenski Narod« pa Jurčič iz Maribora.

Program tabora, ki ga je odbor naznanil vladi, je graško namestništvo zavrnilo zaradi programske točke »Zedinjena Slovenija«. Dr. Vošnjak navaja, da odbor ni miroval in se je brzojavno obrnil na takratnega avstrijskega notranjega ministra Giskre, ki je odgovoril: »Bo dovoljeno«. Nato navaja dr. Vošnjak: »In prvi slovenski tabor je bil v Ljutomeru dne 9. avgusta 1868. leta.« Ta dan, kot navaja pisec, se sme zaznamenjati (zaznamovati) kot imeniten dan v naši narodni zgodovini.

Dr. Vošnjak in Jurčič sta, kot je navedeno v zvezku, prišla v Ljutomer skozi Ormož in pisec dalje navaja: »V Ljutomeru nas je čakal odbor in nas peljal v čitalnico, da smo se malo pokrepčali pri pristnem, a premočnem ljutomerčanu in potem smo imeli posvetovanje, da določimo načrt zborovanju in besedilo resoluciji.« Pisec navaja: »Za tabor je bil jako srečno izbran senčnat pašnik zunaj Ljutomera. Ob treh popoldan smo z Ljubljanskimi Sokoli na čelu korakali iz trga na taborišče in glej, vidimo v svoje veliko veselje, ves obširni prostor pred govorniškim odrom je bil natlačen s kmeti ne le iz ljutomerskega, ampak tudi iz sosednjih okrajev.« Za predsednika je po vzkliku bil izbran dr. Razlag, ki je po pisanju dr. Vošnjaka pričel z besedami:

»Več kot tisoč let je preteklo, ko se naši očki niso smeli zbirati pod milim nebom, da bi se smeli pogovarjati o občih rečeh.« Še odlomek iz govora dr. Razlaga: »Žalostno se je godilo našim očakom, žalostno se godi nam, ali jaz mislim, naj se pa naši deci bolje godi.« Dolgotrajni živio-klici. Kmetje vihte klobuke. In dr. Vošnjak navaja v svojih zapiskih: »Ko to opazimo, dejal mi je Jurčič: ‚Led se že taja. Zdaj smo na dobrem.'«

Po zapiskih dr. Vošnjaka je na taboru govoril tudi dr. Zarnik, ki je rekel: »Kaj bi Nemci na gornjem Stajerskem rekli, ko bi se ž njimi v kanceliji slovensko poslovalo? Take uradnike bi v Muro zagnali.« To je mislil in rekel po današnjem logičnem sklepanju zato, ker so Nemci uvedli v urade v naših krajih poslovanje v nemščini. Po teh besedah, kot navaja pisec, so se vrstili gromoviti živio klici in smeh.

Božidar Raič je na taboru govoril: »Terjajmo svoj jezik v naše šole in sicer v ljudske in tudi višje. Ves namen naših učilnic je ta, da bi nas v Nemce spremenili; tega pa nočemo. (Gromoviti klici: Nočemo!)« Kot ugotavlja dr. Vošnjak v svojih zapiskih, je Raič v govoru odkrito rekel na taboru: »Ker ima vsak drug narod svoj jezik v šoli in tako naraven pot do pouka in omike, zakaj bi tega Slovenec ne imel? Kaj je krivo, da mnogi našinci še svojega imena ne znajo prav napisati? Šole. V šolah so se napili namesto domače ljubezni medu tujega strupa. Kaj je krivo, da se še celo med prostimi ljudmi taki nahajajo, ki se od nas Slovencev obračajo? Šole.« Navedel je v svojem govoru tudi: »Slovenci radi pojo pesem: ‚Kje je moj dom?' ‚Na Slovenskem dom je moj.' Da, slovenska je naša zemlja, zemlja, na kateri se trudimo, na kateri solze pretakamo, na kateri se veselimo. (Gromoviti klici: živio!) ‚Z zedinjenimi močmi' si pomagajmo, kar nas Slovencev živi na zemlji, združimo se v eno celoto. Združimo se, ker smo bratje in sinovi ene matere!«

Izvlečki iz govora dr. Vošnjaka na taboru: »Nov čas je nastal za vse narode. Čas je toraj, da se oglasimo tudi mi Slovenci. Mi Slovenci obžalujemo vpeljavo dualizma, od katerega imajo le Ogri dobiček, mi pa povečane davke. Mi moramo k skupnim državnim stroškom 70 % stroškov plačevati, Ogri

ŠIROKOPOTEZNI NAČRTI

ENA IZMED VAŽNIH NALOG BODOČEGA RAZVOJA V POMURJU SO MELIORACIJE POPLAVNIH OBMOČIJ IN REGULACIJA MURE IN NJENIH PRITOKOV. TO JE DALJNOSEŽNI UKREP, KI BO DAL PREDVSEM OSNOVO ZA RAZVOJ KMETIJSTVA. PRIČUJOČI SESTAVEK, RAZGOVOR NAŠEGA SODELAVCA Z UPRAVNIKOM MURSKE REGULACIJE IVOM SLEKOVCEM JE OKVIRNI ORIS MELIORACIJSKIH IN REGULACIJSKIH DEL. V NJEM SO NAVEDENI NEKATERI PROBLEMI GLEDE IZVAJANJA NAČRTNE REGULACIJE.

Osrednje naloge pri urejevanju vodnega režima v Pomurju so: regulacija Mure, osušitev nižinskega dela Prekmurja, Ščavniške doline in Apaške kotline; kot manjše pa: ureditev doline Krke (od Hodoša navzgor), Kobiljanskega potoka in še nekaterih manjših potokov, pri čemer gre predvsem za osušitev in za obvarovanje pred poplavami.

Ravninsko Prekmurje ima približno 12 tisoč hektarov zemlje, ki je izpostavljena poplavam Mure, Ledave in ostalih manjših pritokov Mure oziroma Ledave. Prvi korak pri obvarovanju zemljišč pred poplavami je razbremenilnik Ledava—Mura. V prihodnjih letih je predvideno urejevanje vodnega vozlišča pri Lendavi, kjer se stekajo Ledava, Kobiljanski potok in Črnec. V tem delu je močno zamočvirjenih tudi okrog 5 tisoč hektarjev zemljišč.

Drugo poplavno območje je Ščavniška dolina. Sodijo, da je tudi tukaj izpostavljenih poplavam okrog 6 tisoč hektarjev zemlje, 3 tisoč hektarjev zemlje pa je močno zamočvirjene, tako da daje le slabo, kislo krmo.

Izredno različen vodostaj v Ščavnici — najmanj 0,25 m³ v sekundi in največ celo 220 m³/sek. — terja zgraditev več dolinskih pregrad, ki bodo zadrževale vodo na primernih mestih za sušne čase. Potok Turjo bi zajezili pri Stari gori, Blaguški potok pri vasi Blaguš, pred Negovo Kunovski potok, potok Lipnico pa pri Selišču. Te dolinske pregrade bodo zmanjšale poplavni val Ščavnice. S to vodo bo mogoče namakati blizu 2 tisoč ha zemlje. Tretji problem je Apaška kotlina. Tu je čez tisoč ha zemlje ogrožene od poplav. Slabih, zamočvirjenih zemljišč je v tem delu okrog 2 tisoč hektarov. Poplavno območje v Apaški kotlini je ob potoku Plitvica, ob takoimenovanem 11-mlinarskem kanalu, in v manjši meri ob regulirani Muri. Tega kanala sedaj nihče ne vzdržuje. Trenutno so ob njem samo trije mlini. Medtem ko je potrebno območje Plitvice in 11-mlinarskega kanala osuševati, bi morali zemljišča ob Muri namakati zaradi propustne prodnate zemlje. Torej v bodočnosti glede na vodne razmere v Apaški kotlini dve nalogi: osuševanje in namakanje. Z regulacijo Plitvice v dolžini 7 kilometrov so že izboljšali približno 500 ha zemlje.

Osrednja naloga pri urejevanju vodnih razmer v Pomurju pa je Mura, ki poplavlja skoraj vsako leto veliko zemlje vzdolž svoje struge. Muro je treba regulirati tudi zaradi nje-

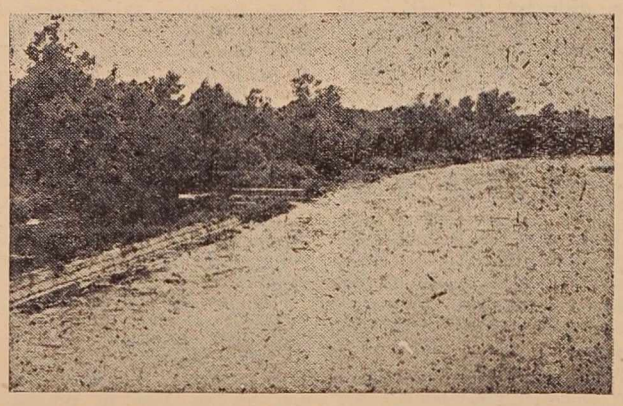

nega mednarodnega pomena. Od Špilja do Petanjec je Mura mejna reka med našo državo in Avstrijo, od Podturna do izliva je mejna reka med našo državo in Madžarsko, razen tega je med Gibino in Benico mejna reka med našo republiko in republiko Hrvatsko. Na podlagi mednarodnega sporazuma so doslej Muro regulirali od Špilja do Verženja. Od Verženja navzdol zasledimo že pred vojno prve zametke sistematične regulacije, od česar pa nimamo nobenih koristi zaradi vojne in prvih deset let po vojni, ko za regulacijo Mure ni bilo sredstev in so ti objekti propadli. Več sredstev za regulacijo Mure je bilo dodeljenih šele leta 1954, leta 1956 pa so pričeli regulacijo Mure finansirati s sredstvi zveznega proračuna.

Težišče vseh del pri regulaciji Mure je vzdrževanje dosedanjih objektov in urejevanje struge od Verženja do Gibine. Z regulacijo tega odseka murske struge bo dan tudi pogoj za regulacijo Ščavnice. Od leta 1954 do lani je bilo zgrajenih v murini strugi čez 9 km objektov med Verženjem in Gibino.

vem bregu Mure in ob sedanjih drobnolastniških razmerah, sploh ni mogoče zamisliti. Za uresničenje tega smotra bo potrebna v prihodnjih letih postopna rajonizacija kultur.

Glede finansiranja del pri regulaciji Mure zadnja leta ni nobenih težkoč, pač pa je vedno teže dobiti primeren naravni material, t. j. vejevje. Zaloge ob Muri so v glavnem porabljene, tako da morajo voziti vejevje iz bivšega Ptujskega okraja in od Cmureka na spodnji tok Mure, kar gradnjo močno podražuje. Razen tega porabijo kmetovalci vejevje za žganje opeke itd. Občinske gozdne uprave so izdale tudi odloke o prepovedi sekanja vejevja od meseca maja do jeseni. Posamezni kmetovalci si lastijo tudi zemljišča, pridobljena z regulacijo Mure, kar ni pravilno, ker mora obdržati investitor vso tako pridobljeno zemljo tako dolgo, dokler vodni tok ni popolnoma reguliran. Na tej zemlji bi Sekcija za regulacijo Mure pridobivala potrebno vejevje.

Težkoče pri regulaciji Mure nastajajo še z manjšimi lokalnimi deli, ki jih ni mogoče kasneje vključiti v sistematično regulacijo. To je prišlo predvsem do izraza na odseku od Bistrice navzdol. Odsek ob Bistrici navzdol je še prav posebej problematičen, ker teče Mura delno po ozemlju, ki pripada republiki Hrvatski, ta pa doslej ni pokazala razumevanja za njeno regulacijo. Regulacijskih del, ki bi teritorialno posegla v območje NRH, pa ni mogoče izvajati brez konkretnega sporazuma.

Sekciji za regulacijo Mure primanjkuje tudi strokovnega kadra. Delavci so po večini stari, tako da le težko dosegajo delovne norme. Zaradi starosti se zelo malo zanimajo za pridobivanje kvalifikacije, ki bi jim med drugim omogočila tudi nekoliko večje mesečne prejemke.

Sekcija za regulacijo Mure je proračunska ustanova z značajem gradbenega podjetja. To dela sekciji nešteto nevsečnosti, ker mora vsako leto vsaj prve tri mesece nekoliko zmanjšati obseg del, razen tega ne more sklepati kupnih pogodb za material v obdobju, ki je za to najbolj primerno.

Čez 8 milijard investicij

Vsa regulacijska in melioracijska dela so preračunana na okrog 8 milijard 800 milijonov dinarjev. Takih številk seveda pri nas v Pomurju doslej še nismo bili vajeni. Te investicije se nanašajo na obdobje 20 do 30 let. Za melioracijska in regulacijska dela nižinskega dela Prekmurja računajo 5 milijard dinarjev, za Ščavniško dolino 2 milijardi, za Apaško kotlino 400 milijonov in za regulacijo Mure 1 milijardo 400 milijonov dinarjev. Vsa dosedanja dela pri regulaciji Mure so pokazala, da vsaj pri Muri ne bodo potrebna tolikšna sredstva, saj so gradnje v režiji Sekcije za regulacijo Mure do 40 % cenejše, kot so prvotno predvidevali. To pa delno zato, ker poskušajo s posameznimi objekti v strugi prisiliti Muro, da si bo sama udelala pot, ki je predvidena z regulacijo.

Ob koncu razgovora je tov. Slekovec omenil še vprašanje elektrarn na Muri. Dejal je, da glede tega potekajo jugoslovansko-avstrijska proučevanja. Pri gradnji elektrarn bi bila potrebna seveda precejšnja ze-

meljska dela, saj bi morali Muro n. pr. pri Cmureku po kanalu speljati do radgonskega hriba, s čimer bi dobili zadosten padec vode itd. Zbiralnih jezer v murski strugi ni mogoče urediti zaradi prenizkega obrežja.

JUŠ MAKOVEC

V Soboti že tekmujejo

Vsi občinski komiteji LMS že tekmujejo v čast Tedna mladosti. tako v šahu in odbojki, v streljanju in raznih drugih tekmovanjih. Na številnih izletih pa se naša mladina med seboj spoznava.

Občinski komite v Soboti bo med ostalim vključil v spored praznovanja Tedna mladosti koncert glasbene šole, oziroma produkcijo s svojimi učenci, ki bo v ponedeljek, dne 19. maja v gimnaziji.

Tudi pionirji se pridno pripravljajo na tekmovanje pri upoštevanju prometnih predpisov na cesti. V ta namen imajo razne prometne znake in ostali material. To tekmovanje bo za naše pionirje nekaj izrednega, zato pričakujemo veliko udeležbo — tako pri šolski mladini kot pri odraslih. Prava poslastica pa bo za naše pionirje tekmovanje v spuščanju zmajev, balonov in modelov letal, ki so jih sami izdelali v njihovem modelarskem krožku. V programu imajo tudi pohod na grobišča padlih borcev na Goriškem.

V glavnem je torej vsa mladina aktivna. Ob vsem tem pa je v pripravah ustanovitev brigade kmečke mladine, v katero bo vključenih 60 mladincev. Brigada bo ostala na avtocesti dva meseca.

Majda Živko

BREZ POSLOVNE MORALE -

neučinkovita najboljša ureditev

(Nadaljevanje s 1. strani)

Splošni gospodarski razvoj in zlasti še napredek kmetijske proizvodnje bo nujno terjal večje prizadevanje in elastičnost pri vnovčevanju pridelkov. Zato bo pomanjkanje večjih skladišč, silosov, predelovalnih obratov in podobnih objektov **že v doglednem** času dokaj resna ovira za redni blagovni promet, ki mu sicer ni mogoče odrekati organske povezave s proizvodnjo.

V perspektivnem načrtu je predvidena gradnja večjega skladišča za kmetijske pridelke z zmogljivostjo 800 vagonov in skladišča za industrijsko blago z zmogljivostjo 200 vagonov. Večja skladišča z zmogljivostjo po 100 vagonov naj bi zgradili v Ljutomeru in Murski Soboti; v slednjem kraju še silos za žito z zmogljivostjo 200 vagonov. Svoja skladišča bodo gradile tudi večje kmetijske zadruge v skladu s potrebami svojih okolišev.

Čimprej moramo dosledno uveljaviti ukrepe za stabilizacijo domačega tržišča s kmetijskimi pridelki in kritičnimi potrebščinami. To je predvsem naloga občin. Prav tako aktualno je tudi prizadevanje vseh činiteljev, da bi bile kmetijske zadruge organizacijsko in poslovno čimprej sposobne povsem sprejeti svojo vlogo na področju blagovnega prometa s kmetijskimi pridelki. Sedanji razvoj kmetijske proizvodnje pod okriljem zadružništva ne prenese več nelojalne konkurence različnih grosističnih in odkupnih podjetij pri odkupovanju kmečkih dobrin. Posledica te nelojalne konkurence je bilo v večini primerov neupravičeno navijanje cen kmetijskim pridelkom, živini in lesu, kar je povzročalo veliko nihanje cen, destimulacijo za pridelovalca, škodo potrošniku in vsej skupnosti. Zato bomo v pokrajini ukinili vse odkupne postaje raznih podjetij. Edino zadruge so gospodarske organizacije, ki naj odkupujejo kmečko blago od pridelovalcev, ga neposredno ali s posredovanjem območne kmetijske proizvajalne zveze (slednje lahko poslujejo edinole na agencijski ali komisionarski način, tako da svojim članicam-zadrugam zaračunajo samo stvarne usluge ali storitve) posredujejo trgovskim podjetjem s kmetijskimi pridelki na debelo v večjih potrošnih središčih ali neposredno na trg na debelo (tako imenovano avkcijsko mesto). Tudi rajonizacija poslovnih okolišev še ni dokončno urejena, kjer pa je, se je nekatere zadruge ne držijo, nelojalno konkurirajo, navijajo cene in tako nagajajo druga drugi. Taki odnosi med kmetijskimi zadrugami kot gospodarskimi organizacijami so nevzdržni in niso niti najmanj v skladu s poslovno moralo, prav tako tudi nekatere nove oblike legalnega kriminala, ki so se pojavile zlasti pri odkupovanju krompirja za izvoz, ko so odkupna podjetja pridobila zâse nekatere zadružne uslužbence-odkupovalce (seveda mimo zadrug) in jim usluge pri odkupovanju pridelka plačevale na račun potnih stroškov.

Blagovni promet je po svojem bistvu, dolgoročnosti in naraščajočem pomenu tako važno področje gospodarskega delovanja, da mu bodo morali okrajni in občinski ljudski odbori, zlasti še zbori proizvajalcev, posvečati stalno in sistematično pozornost. Na to področje bo morala mnogo bolj aktivno posegati tudi okrajna trgovinska zbornica, ki jo bo potrebno še kadrovsko okrepiti, da bo povsem kos svojim nalogam. To bo v precejšnji meri doseženo s pritegnitvijo predstavnikov okraja, občin in vodstev množičnih organizacij v vodilne zbornične organe. Za utrditev poslovne morale v trgovini in kmetijskih zadrugah bi lahko mnogo več storilo tudi častno razsodišče pri zbornici in inšpekcijska služba, ki jo bo potrebno še vpeljati in vpreči v aktivno delovanje zlasti v večjih občinah. Kljub decentralizaciji te službe z okraja na občine, ima ta trgovinski inšpektorat samo ljutomerska in lendavska občina, druge vrstnice so še vedno brez njih. Trgovinska zbornica bo morala odslej mnogo bolj sodelovati tudi z OZZ in kmetijskimi zadrugami, ki bodo po novi ureditvi postale tudi njene članice. To sodelovanje naj bi se očitneje manifestiralo tudi v obratnem smislu.

S. k.

O nekaterih problemih

Različna struktura tal v Pomurju kaže, da bo treba nekatere okoliše osuševati, nekatere dele — predvsem ob Muri — pa namakati zaradi prodnate propustne zemlje. Povsod pa bo treba uveljaviti sodobne agrotehnične ukrepe.

Vsi ti ukrepi bodo mogoči le ob enotni strukturi posevkov na večjih površinah, zato si te ukrepe ob taki mešanici kultur, kot je predvsem izrazita ob le-

---

pa le 30 %. Bremena se nam toraj po decembrski ustavi niso polajšala, narodnih pravic pa tudi nismo pridobili.«

Na taboru je bila sprejeta tudi resolucija, ki se po dr. Vošnjakovih zapiskih glasi:

Tukaj zbrani slovenski narod soglasno izreka, da v paragrafu 19 državnih osnovnih postav ne najde poroštva za ohranitev in gojitev svoje narodnosti, dokler ne bode

1. slovenski jezik na Slovenskem izključljivo uradni jezik in dokler se ne bo v ta namen uradnikom na Slovenskem neodlogoma določil rok in sicer pol leta, do katerega morajo znati slovenščino v besedi in postavi;

2. dokler ne bode cerkvena vlada na Slovenskem uradovala v slovenskem jeziku in se ne bodo v bogoslovnicah — predmeti, kateri se dozdaj nemški predavajo, slovensko razlagali;

3. dokler ne bodo ljudske šole čisto slovenske in ne bo v srednjih učni jezik slovenski; nemški jezik ostane učni predmet;

4. dokler se ne združijo Slovenci v zedinjeno Slovensko z narodno upravo;

5. dokler se ne bodo iz deželnega zaklada štajerskega v razmeri števila Slovencev in njihovih prineskov napravljali, podpirali in vzdrževali slovenski zavodi, n. pr. slovenske realke, gospodarske šole;

6. dokler ne bodo dodane temu paragrafu 19. izvršilne postave ter dejansko vpeljane in dokler se ne bodo posameznim deželam dala večja samoupravna oblast.

To resolucijo so po pisanju dr. Vošnjaka zagovarjali Kukovec iz Ljutomera, dr. Zarnik, Božidar Raič, dr. Prelog in dr. Vošnjak.

Po pisanju dr. Vošnjaka se je tabora udeležilo kakih 7000 ljudi; organizatorji tabora in tuji gostje so se zvečer odpeljali z veselim zadovoljstvom in prepričanjem, da nam, dokler imamo tak narod, ni obupati nad njegovo boljšo prihodnostjo.

Srečni izid tabora v Ljutomeru, kot piše dr. Vošnjak, je spodbudil organizatorje, da so sklenili sklicati tabor v Savinjski dolini in sicer na dan 6. septembra v Žalcu; tega tabora se je udeležilo okrog 15.000 ljudi in so na njem zraven domačinov govorili tudi organizatori tabora v Ljutomeru dr. Ploj, dr. Zarnik in dr. Razlag.

Prvi slovenski tabor v Ljutomeru je bil dejansko v rodovitno zemljo vsejano seme in žarišče klica k zavesti slovenskega naroda, ki se je začel zbirati na drugih taborih in je zahteval pravice, ki mu jih takratna avstrijska oblast kljub pisanim členom v ustavi ni dala, saj so povsem jasne zahteve slovenskega naroda v resoluciji, sprejeti že na Prvem slovenskem taboru v Ljutomeru.

Takratna oblast se je ustrašila nadaljnjih taborov in, kakor piše dr. Vošnjak, prepovedala sklicani tabor koroških rodoljubov za dne 29. septembra 1868 v Bistrici pri Pliberku in to z jalovim izgovorom, da je Bistrica preblizu Celovca, kjer je bil zbran deželni zbor Koroške. Tako je minilo leto 1868, v katerem so se začeli slovenski tabori, kjer je ljudstvo izpričalo, kaj želi — boj za slovensko besedo; za zedinjenje Slovencev se je goreče vnel boj, vendar, kakor vidimo, je boj še dolgo trajal, preden je slovenski narod dosegel svoje pravice in dejansko svobodo.

To svobodo uživamo Slovenci v svoji novi socialistični Jugoslaviji in prav sedaj, ko poteka 90 let, odkar je bil organiziran Prvi slovenski tabor, se bomo na proslavi spomnili velikega dela, ki so ga začeli naši narodni buditelji v boju za obvarovanje slovenstva v času suženjstva slovenskega naroda in jim ob proslavi slovesno odkrili spominsko ploščo prav na kraju, kjer je bil Prvi slovenski tabor.

V času priprav za proslavo Prvega slovenskega tabora smo obiskali tudi edinega, v Ljutomeru živečega udeleženca Prvega slovenskega tabora, 100-letnika Aleksandra Anušeka (žal proslave ni dočakal, ker je nedavno umrl, op. ured.), ki se je še letos spominjal, da se je kot 10-letni deček s svojim očetom udeležil Prvega slovenskega tabora v Ljutomeru, in povedal, da je bilo zbranega mnogo slovenskega ljudstva in da mu je oče celo kupil lepo značko; značke so prodajali na Prvem slovenskem taboru.

Naj še omenim, da se je po izročilu očetov in ded[illegible], [illegible] sedaj živečih starejših [illegible]merčanov, rodila na tal[illegible] pesem »Naj viharja mo[illegible] raz[illegible]ja«, ki jo bodo peli [illegible]ružen[illegible] pevski zbori Pomurja na proslavi.

Po svojem pomenu [illegible] Prvi slovenski tabor v Lju[illegible]mer[illegible], kar pričajo dejstva, cit[illegible] iz zapiskov udeleženca in [illegible]organizatorja tabora dr. Vošnj[illegible], samo važen zgodovinski [illegible]odek Ljutomera in ožje P[illegible]kije, marveč vsega slovenske[illegible] naroda. Tega se zaveda t[illegible] odbor za proslavo obletnic[illegible], zato želi pridobiti za sodelova[illegible] tudi zastopnike ostalih slovenskih krajev, saj se je kal, ki je pognala na Prvem slovenskem taboru v Ljutomeru, razširila po vsej Sloveniji in celo v Slovensko Primorje, kjer je, po zapiskih dr. Vošnjaka, leta 1869 na taboru v Šempasu pri Gorici tudi sam govoril kot udeleženec ljutomerskega tabora.

Dolžni polne zahvale našim prednikom, ki so v težavnih časih nedvomno prispevali velik delež k resnični svobodi, ki jo kot njihovi potomci uživamo sedaj, bomo na proslavi 90. obletnice Prvega slovenskega tabora, ki bo v Ljutomeru 1. junija letos, s svojo udeležbo izpričali priznanje njihovemu delu. Odbor, ki se zaveda svojih dolžnosti, bo tudi v organizacijskem in tehničnem pogledu poskrbel, da bo proslava dostojna svojemu pomenu.

MATIJA MARKRAB

Otroško okrevališče v Baški

V Baški ob našem morju dograjujejo poslopje bodočega okrevališča za pomurske otroke; OLO Murska Sobota je doslej v ta namen prispeval že precejšnja sredstva. Do 1. junija, ko bo v okrevališče odšla prva skupina predšolskih otrok, bo poslopje dokončno urejeno. Letno bo lahko okrevališče sprejelo okrog 600 otrok iz naših krajev. Letos bodo odšle tja tri skupine šolske in dve skupini predšolske dece.

OLO je že imenoval upravni odbor okrevališča, ni pa se še odločil za njegov pravni status: ali naj bo ustanova s samostojnim finansiranjem, proračunska ustanova ali ustanova pod pokroviteljstvom kake množične organizacije (RK, društvo prijateljev mladine itd.), kar bo storil na prihodnji seji, ko bo poslušal izčrpno poročilo o dosedanjih stroških, bodočem poslovanju in oskrbnini v tej otroški ustanovi. Vsekakor se bo odločil za tisto rešitev, ki bo najugodnejša in bo največ prispevala k pocenitvi oskrbnega dne v tem okrevališču.

MLADI ROD NA KAPELI

IZVENŠOLSKA VZGOJA DOPOLNJUJE POUK

Prizadevni učitelji kapelske osemletke zaslužijo vse priznanje za požrtvovalno delo z otroki obseženega šolskega okoliša. Na prvi pogled osamljena šola, ki gospodari ob stari cerkvi na čudovitem razglednem kapelskem vrhu, je bolj podobna srednjeveški postojanki, ki ne sodi v naš čas. Vendar je ta odmaknjenost od sveta le nevidezna, kajti v šoli na Kapeli usmerjajo delo in življenje otrok po sodobnem tiru. Prispodoba, da mladi rod zapušča to šolo bolj vsestransko razgleden in pripravljen na življenje kot mnogokje v naših centrih, je popolnoma umestna. Razumljivo, da zahteva široko področje izvenšolskega dela, ki ima poseben poudarek na politehnični vzgoji, požrvtvovalno delo in popolno angažirnost mladih vzgojiteljev. To pa toliko bolj, ker se tudi tukaj prosvetni delavci opirajo v glavnem na lastne moči.

Društvo prijateljev mladine z 9-članskim odborom in 64 podpornimi člani iz vrste staršev, je žarišče široke dejavnosti v splošni skrbi za otroke. Z uvedbo šole za starše se je DPM na Kapeli uvrstilo med tista redka društva, ki imajo v svojem programu načrtno vzgojno delo s starši. V enajstih zaporednih predavanjih seznanjajo predavatelji starše o sodobnih vzgojih metodah in jim dajejo številne praktične napotke, predvsem za mladino zadnjega razreda, ki se odloča za poklic oziroma za nadaljnji študij. Da starši razumejo važnost in pomen teh predavanj, dokazuje nadvse dobra udeležba, čeprav so sestanki staršev z vzgojitelji zelo pogosti. Niso redki primeri, da skupno obravnavajo na takih shodih obliko in način pomoči socialno ogroženim ali vzgojno zanemarjenim otrokom, predlagajo skrbnike in podobno.

Vzajemno sodelovanje med starši in vzgojitelji je prav zato solidna osnova za uspešno delo pionirskega starešinskega sveta, ki ima v svoji sestavi številne pionirske krožke. Predvsem nas je presenetil obstoj nekaterih krožkov, ki jih drugod še nismo zasledili. Naj jih naštejemo: dramski, pevski, športni in šahovski krožek ter krožek za ročno delo sodijo v vrsto »standardnih« krožkov, dočim so ostali, kot botanični, gospodinjski in vrtnarski krožek ali vsaj nekateri med njimi — po vsej verjetnosti edinstveni v sestavi tega zanimivega in za otroke privlačnega izvenšoslskega dela na naših šolah.

Vsi krožki imajo okrog 340 članov-pionirjev. To je izredno visoko število in ima svoj odraz v uspehih. Dobro naštudirana mladinska odrska dela, pevski nastopi, športna in šahovska tekmovanja, razstave, lepo urejeni herbarij itd. so le delni prikaz pestrega dela pionirjev na kapelski osemletki.

Tudi misel za varčevanje pridobivajo otroci na Kapeli. V pionirski hranilni blagajni so s skupnimi močmi zbrali že 56 tisoč dinarjev, lepa vsota, ki jo bodo koristno uporabili za izlete, za tehnično opremo krožkov in podobno.

Skoraj odveč se nam je zdelo vprašanje po težavah, saj smo odgovor slutili že vnaprej: protori. Pa ne samo zaprti prostori, tudi športnega igrišča nimajo, kar sicer ni čudno, saj je kapelski hrib podoben narobe obrnjenemu koritu in bo potrebnih precej sredstev ter ritja po zemlji, da bi pridobili primerno ravno površino. Če bodo občinski možje držali besedo, bo tudi ta nevšečnost kmalu odpadla. Sicer pa računajo na pomoč delavnega šolskega odbora, ki je že večkrat opravičil svoj obstoj.

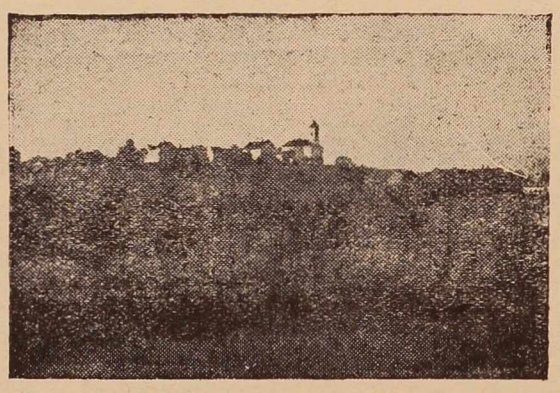

Med bodoče naloge, ki jih sedaj proti koncu šolskega leta ni malo, so nam med ostalim našteli veliko razstavo politehnične dejavnosti otrok, izvedbo občinskega glasbenega festivala in lahkoatletskega tekmovanja med pionirji enajstih šol v Gornji Radgoni in seveda napori za dosego čimboljšega učnega uspeha.

Če bo 11-članski učiteljski zbor še tukaj izpolnil pričakovanja — v kar ne dvomimo — lahko mirno trdimo, da so na kapelski osemletki kos zahtevnim nalogam, ki terjajo od vzgojiteljev pri opravljanju tega važnega poslanstva dobro mero požrtvovalnosti in ljubezni do mladega rodu.

Boro B.

Sejne beležke

ŠE EN POGLED NA TRGOVINO

V razpravi o blagovnem prometu se je oglasil tudi eden izmed soboških gostincev. Ogorčeno se je pritoževal nad nekim direktorjem iz Slovenskih goric, od katerega je nameraval kupiti vino. Povedal je naslenje: Po vino se je odpravil s kamionom. Z direktorjem je imel dogovor o nakupu vina. Ko je prispel na vinogradniško posestvo, so mu pojasnili, da je direktor odpotoval. V resnici pa se je skril pred njim, ker je baje nameraval vino prodati v Mariboru. Soboški gostinec pa se ni hotel vrniti brez vina. Kamion vendar stane! Povprašal je, kako dolgo direktor ne pride nazaj. Tri ure, so mu rekli. Pa bomo čakali, se je odločil Sobočan. Čakali so in so naenkrat opazili direktorja. Tudi ta jih je opazil in se nemudoma skril za hlev. Sobočani pa za njim. Naposled so ga prisilili, da jim je dal naročilo, toda le za dva soda vina. Kletar je izvršil naročilo. Toda Sobočani se niso strinjali s kakovostjo vina. Hoteli so boljše. Pa so jih odslovili: »Če nočete tega, ne dobite nobenega. Mi ga sploh nočemo prodajati.«

Predsedujoči je vstal in pripomnil k razpravi ogorčenega gostinca med splošnim smehom: »Torej še en pogled na trgovino.«

VELIKO POVPRAŠEVANJE

V razpravi o »Agromerkurju« in njegovi izgubi se je v zboru proizvajalcev oglasil nekdo izmed članov zbora: »Gotovo bodo krili zgubo, saj prodajajo motorje za celih trindvajset tisočakov dražje kot pa v drugih mestih v državi.«

Nekdo drugi je na to odgovoril: »Popolnoma pravilno — po zakonu ponudbe in povpraševanja.«

Torej je v Pomurju nadpovprečno povpraševanje po motornih vozilih.

TOREJ STE ZA...

Ob sporočilu, da bo selekcijsko posestvo v Beltincih postalo kmetijsko gospodarstvo, o čemer so odločili na obeh zborih OLO, je bila krajša razprava o dveh delovišči tega posestva, za kateri se poteguje kmetijsko posestvo v Lendavi odnosno občinski ljudski odbor. Naposled so odločili, naj sprejme posestvo v Beltincih ob obeh delovišči tudi nerentabilno ekonomijo v Turnišču. Potem so vprašali direktorja tega posestva, če se strinja. Direktor je ves vesel, ker je odločeno v prid njegovega posestva in da je odveč pritožba kolektiva, ki jo je imel pripravljeno v rokah, vstal in s potokom besed izrazil svoje zadovoljstvo nad pravilno odločitvijo zbora. Predsedujoči je nekaj časa poslušal potrpežljivo in z razumevanjem, potem pa je vprašal: »Povejte, prosim, se strinjate s tem, da prevzamete tudi Turnišče...«

»Slažemo se,« je rekel direktor sredi nedokončanega stavka in se, malce v zadregi, vsedel.

»Torej je tudi to rešeno,« je sporočil predsedujoči.

KDO IMA PRAV?

V zadnjem času se pojavljajo v gospodarskih organizacijah mrzlične težnje po spremembi tarifnih pravilnikov, predvsem za povečanje tarifnih postavk, dopolnilnih plač v obliki pavšalov in temu podobno. Nekateri kolektivi gospodarskih organizacij so za pravilno nagrajevanje, ki naj sloni na delovni storilnosti in uspehih gospodarske organizacije, ne pa na administrativnem proučevanju tarifnih postavk. Tu se odraža pravilna gospodarska smer in zrelost kolektiva, vendar pa to ne prihaja do popolnega izraza v zadružnih gospodarskih organizacijah, ki imajo dvojno upravljanje: upravni odbor, v katerem so kmetje-zadružniki, in delavski svet te organizacije.

Upravni odbor predpiše tarifni pravilnik zadružni gospodarski organizaciji (poslovni zvezi), ki ima svoje organe delavskega upravljanja, in ga na svoji seji potrdi. Na seji delavskega sveta pa tarifni pravilnik zavrnejo z obrazložitvijo, da so previsoke posamezne postavke za delovna mesta in pavšali.

Kdo ima torej prav: ali poslovna zveza, ki gospodarsko deluje kot vse ostale gospodarske organizacije, če ima organe s pravicami samoupravljanja, ali pa ima te pravice upravni odbor, ki je sestavljen izven kolektiva. V zakonu o delovnih razmerjih je v 348. členu določeno, da ima v postopku za izdajo pravilnika o delovnih razmerjih poslovne zveze vlogo delavskega sveta upravni odbor poslovne zveze. S tem je izločeno delavsko samoupravljanje poslovnih zvez: V členu 356 omenjenega zakona pa je določeno, da predpiše tarifni pravilnik delavski svet gospodarske organizacije oziroma upravni odbor zadružne poslovne zveze. Torej: v primeru, kjer sta dva organa upravljanja, kdo ima pravico, da predpiše tarifni pravilnik in o njem odloča?

Komisija za potrjevanje tarifnih pravilnikov pri ObLO Lendava

ZAKAJ PA NE TAKO?

Ob prvomajskih praznikih so po šest let trajajočem presledku spet izvedli ribolov v negovskem ribniku. To je bila nekoč vsako četrto leto tradicionalna prireditev. Okoličani so se tega dogodka vedno zelo veselili. Ob bregovih ribnika se je vedno zbrala velika množica ljudi, ki je opazovala ribolov, vmes pa se okrepčevala z rujnim vincem in pa s pečenimi ribami, ki so jih pripravljali kar tam. Seveda je vsak kupil še nekaj rib in jih nesel domov. To je bil vedno poseben praznik za vso družino.

In letos? Prebivalci so se zaman veselili tega trenutka. Nikjer ni bilo točilne mize, da bi pa kje pekli ribe, to pa še najmanj. Pa še nekaj! Vsi navzoči, ki jih ni bilo malo — precej ljudi je prišlo celo iz oddaljene Radgone — so morali iti domov s prazno posodo. Rib namreč niso prodajali na ribolovnem mestu, ampak so vse ribe odpeljali v Radgono in jih tam prodajali. Ali ne bi mogla radgonska klavnica, ki je plen odkupila, prodajati rib kar ob ribniku? Zakaj so s tem odvzeli marsikateri kmečki družini redek družinski praznik — kosilo z ribami? Pa še nekaj! Nekoč, ko so ribarili vsako četrto leto, so ujeli mnogo več rib, in tudi precej velike, kakor pa letos, čeprav je od zadnjega ribolova preteklo že šest let. Vsekakor bo moral sedanji lastnik negovskega ribnika posvetiti temu vprašanju malo več pozornosti.

Človek ki je prevaril smrt

Izredno srečo je imel Tomazeo Rippa z juga Italije. Pomagal je pri gradnji nekega mostu, ko se je pretrgala jeklena vrv, ki je bila napeljana čez reko. Konec vrvi je švignil z višine, prebil Rippi glavo in ga prikoval na nasip. Čeprav je žica prodrla na čelu v lobanjo in na drugi strani pogledala ven, je ponesrečenec ostal živ. Po čudežnem naključju ni poškodovala možganov in očesnega živca. Zdaj leži Rippa v bolnišnici skupaj s svojo ženo, ki si je zlomila nogo, ko je tekla na kraj nesreče.

IZ NAŠIH ZADRUG

Pridelovalno sodelovanje se lepo uveljavlja tudi v ljutomerski KZ »Kmetovalec«. Zadružniki so na podlagi pogodb z zadrugo zasejali okrog 5 ha zemlje s hibridno koruzo, 3 ha sladkorne pese, nekaj grahorice in travnih semen. Število pogodb še vedno narašča, saj so jih sklenili tudi za pitanje goveje živine v skupni teži več ton in okrog 500 svinj. Zadruga je na podlagi pogodb dobila kredite za umetna gnojila, za potrebe svojih članov je nabavila okrog 1000 sadnih drevesc itd. Pred kratkim je prevzela tudi skladišče, v katerem bo imela precej prostora za shranjevanje umetnih gnojil, raznih pridelkov in semen.

Lani je zadruga zabeležila okrog 80 milijonov din prometa, letos pa ga bo po predvidevanju imela za 40 milijonov din več. Strojni odsek je dokaj usposobljen za delovanje, potrebuje pa še traktor, da bi lahko z njim pravočasno opravil vsa dela v zadružnem okolišu. Člani si tudi želijo, da bi lahko dobili kredite za gradnjo greznic, silosov in podobnih naprav.

Kaj je pravzaprav kooperacija, se hočejo letos prepričati tudi člani KZ Križevci pri Ljutomeru. Tako so posejali 15 ha zemlje s hibridno koruzo in se odločili za pogodbeno pitanje 120 glav goveje živine. Precej težav imajo z umetnimi gnojili, vendar pa jih bodo s prizadevanjem prebrodili.

Letos v zgodnji pomladi so zadružniki pogodbeno prodali 15 ton semenskega krompirja. Tudi piščance že valijo v umetni valilnici. Do sedaj so vložili nad 15.000 jajc in prodali nad 8.000 piščancev, predvsem štajerske pasme. V valilnicah se povprečno izvali 88 % jajc, kar pomeni, da je valilnost prav dobra.

Kolesarske dirke „Skozi vasi beltinske občine" PRVI - KAVAŠ

Na dan 1. maja je kolesarski klub »Prekmurje« iz Beltinec priredil cestno kolesarsko dirko »Skozi vasi beltinske občine«. Proga je bila dolga 38 km in je vodila skozi vse vasi beltinske občine.

Glede na udeležbo in organizacijo je bila ta dirka ena od najlepših v zadnjih dveh letih, saj se je zraven precejšnjega motornega in avtomobilskega spremstva borilo kar 22 kolesarjev. Že takoj na startu je bilo jasno, da je konkurenca huda.

Mladinci in člani so štartali na eni progi z razliko, da so mladinci imeli 3 minute prednosti. Toda že nekaj kilometrov za startom so jih člani dohiteli, pri 23 km proge pa so imeli člani že 11 minut prednosti.

Precejšnja množica Beltinčanov je nestrpno pričakovala zmagovalca dirke. Ko sem se pripeljal na motorju nekaj minut pred prvim dirkačem na cilj, so me kar obsipali z vprašanji: »Kdo vodi?« »Kdo bo zmagal?« itd. Žal jim nisem mogel dati odgovora, čeprav sem zasledoval vso dirko, kajti vsi člani so bili po vsej progi v strnjeni skupini. Čeprav je bilo več poskusov za beg, se nobenemu to ni posrečilo.

Nismo se še do kraja zmenili, ko smo zaslišali klic množice: »Kavaš je prvi!« Okrog 200 metrov pred ostalimi je beltinski »satelit«, kot ga imenujejo prijatelji, pretrgal rdeči trak na cilju.

Rezultati:

Člani: 1. Kavaš 1:6:0, 2. J. Vereš 1:6:11 (oba iz Beltinec), 3. Krenos 1:6:15 (Sotina), 4. Gjerek 1:6:28 (Beltinci), 5. Janežič 1:6:47 (Odranci) itd.

Mladinci: 1. Pucko (Gančani) 1:21:47, 2. Fras (Bratonci) enak čas, 3. Zver (Beltinci) 1:21:53, 4. Smolko (Beltinci) 1:22:35, 5. Franc Zorko (Lipovci) 1:22:35 itd.

K rezultatom je treba pripomniti, da so zelo dobri, če upoštevamo, da je domala po vsej progi oviral kolesarje veter.

Gledalci so bili z dirko zelo zadovoljni. Izrazili so, da bi v bodoče želeli videti prekmurske kolesarje v konkurenci drugih klubov. To je za nas težka stvar, kajti taka dirka stane, mi smo pa v zelo slabih finančnih razmerah. Kljub temu pa obljubljamo, da bomo priredili meddruštveno tekmovanje, če ne prej, ob 10-letnici obstoja našega kluba, ki bo letos v juliju. Za takrat predvidevamo, da bo v Beltincih startalo okrog 80 kolesarjev iz vse Slovenije.

Janez Sreš

TAKŠEN TRAKTOR MORAMO IMETI!

V 16. številki »Pomurskega vestnika« ste objavili »Ocvirke z letnega zbora kmetijske zadruge«. Stvari so sicer žalostno resnične: ne samo, da so bili ravno tisti, ki bi morali razumeti sodobni razvoj kmetijstva bolj kot drugi, proti »Fergusonu«, temveč so bili sploh proti temu, da bi KZ Puconci nabavila traktor. Da ti in celo nekateri iz zadružnega vodstva niso upravičeni govoriti in glasovati v imenu zadružnikov, so kmalu potrdili dogodki, ki so pokazali dokaj drugačno razpoloženje zadružnikov do kmetijske mehanizacije, kot pa tistih petnajst, ki so glasovali proti in — zmagali!

Kmetijsko-gozdarska poslovna zveza je nedavno nabavila traktorje »Ferguson« za nekatere zadruge v Pomurju in kmetijsko gospodarstvo v Soboti, žal, samo s štirimi priključki: plug, kultivator, krožna brana in prikolica.

Na KGPZ so se verjetno spomnili, kako so na letnem občnem zboru KZ Puconci nekateri »bojkotirali« traktorje, še posebej pa »Ferguson«, zato so se odločili, da bo referent za mehanizacijo pri poslovni zvezi uvedel traktoriste v delo s »Fergusonom« prav v okolišu te zadruge.

To bi morali videti! Ko je napravil prvi poskus s plugom, nato pa še s kultivatorjem in krožno brano, — ki so ju, mimogrede povedano, tokrat prvič uporabili na tukajšnji zemlji — so prihajali zadružniki najprej počasi ogledovat opravljeno delo, potem pa so kar trumoma želeli: »Pridi še k meni orat... In k meni.« In tega ni bilo ne konca ne kraja. Takrat sta se referent za mehanizacijo in upravnik zadruge v Puconcih odločila: »Referent bo opravil delo zastonj, zadruga pa bo dala nafto!«

V nekaj popoldnevih je traktor preoral ali skultiviral okrog 8 ha zemlje pri 30 zadružnikih. Prvi so hoteli biti tisti, ki jim ni bilo kdo ve za traktor, kaj šele za »Ferguson«! Toda šele potem je nastal hudir!

»Kdo pa je bil pravzaprav proti traktorju? Kdo je trdil, da traktor ni za našo zemljo? In kdo je menil, da je »Ferguson« zanič, da je pretežak, da preveč stlači zemljo?« Takšna in podobna vprašanja so kar deževala.

Temu primerni so bili, seveda, tudi zaključki: »Ta traktor »Ferguson« ne stlači tako zemlje kot »Steyer«, ker je lažji in daljši in ima zato manjšo potisno silo. Sicer pa: kaj bi stlačil, če ima kultivator in krožno brano, pa zemljo za sabo razrahlja. In kaj bo govoril o kultivatorju tisti, ki ga morda še videl ni?! To je odlično in naši zemlji potrebno orodje! Prav takšen traktor moramo imeti,« je marsikdo vzklikal.

Takšno je bilo torej vzdušje, da ne rečem navdušenje, za »Ferguson« po tej nepredvideni akciji v okolišu puconske zadruge. In to zdaj, ko so uporabili komaj 3 priključke. Lahko si predstavljamo, da bo takrat, ko bodo imeli tudi naši »Fergusoni« še vse ostale priključke, t. j. klinasto brano, podrahljač-krtičar, kosilnico, trosilec za hlevski gnoj, trosilec za umetna gnojila, vrtalec jamic itd., da bo takrat njihova uporabnost in vrednost še narasla v očeh zadružnikov.

Primer v Puconcih—Gorici je samo poučen in dokazuje, kaj se s traktorjem da narediti, če ga uporabljamo v kmetijstvu in za kmetijstvo, dokazuje pa tudi, da se v tej zadrugi bojé traktorja le nekateri, da pa večina naprednih zadružnikov dobro ve, da si je s traktorjem — in sploh z mehanizacijo — lahko olajšati delo in se končno oprijeti sodobnejšega načina obdelovanja zemlje. Za to pa je treba več razumevanja v zadružnem vodstvu, ki naj bi šlo z dobrimi zgledi naprej, ne pa viselo na repu starokopitnežev!

Š. K.

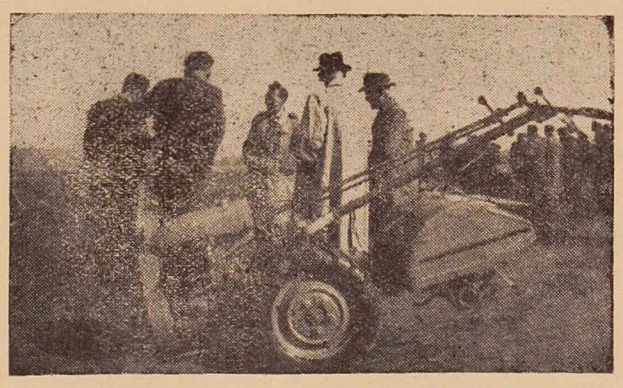

Pri ogledu kmetijskih strojev na KG Murska Sobota

ALI RES PRIMANJKUJE STANOVANJ

Tudi pri nas občutimo precejšnjo stanovanjsko krizo, nikakor pa ne moremo verjeti, da v mestu ni mogoče dobiti opremljene sobe.

Pred nedavnim sem se po naključju srečal s profesorico, ki je bila premeščena na našo gimnazijo in si je hotela poiskati stanovanje v bližini hotela. Ne samo, da bi skušal ugoditi njeni želji, temveč predvsem zato, da bi spoznal, kakšne preglavice imajo ljudje pri iskanju stanovanja, sem ji obljubil, da ji bom skušal pomagati. Toda zaman sva iskala vse do večera, kajti povsod sva dobila podobne odgovore: »Ne, pri nas nimamo, vprašajte v sosednji hiši!« Takšni so bili torej odgovori, čeprav sem dobro vedel, da je bila pri tem ali onem soba, ki bi jo lahko odstopil.

To je dovolj žalostna slika ljudi, ki nimajo toliko uvidevnosti, da bi prosvetnemu delavcu, ki poučuje njihove otroke, odstopili odvišno sobico. Sicer bi pa takih primerov lahko naštel še stotero.

Žal se je to zgodilo v Ljutomeru

J. S.

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS

(OD 2. SEPTEMBRA 1958 do 30. JANUARJA 1959)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite do 25. junija 1958 na upravo Politične šole pri CK KZS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komite ZKS.

Šola ima tudi internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pismeno obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

SEDEM : DVA

Če je na soboškem zelenem polju »žogobrc« malo večjega formata, je to za naše vrle kibice izredno doživetje, o katerem govorijo potem še dneve in dneve.

A kaj je šele, če se drug proti drugemu postavijo možje, denimo: na eni strani ciceri, borgisi, petiti . . ., na drugi strani suknjiči, hlače, plašči . . .

Da, to je bila zares tekma dneva! Pretekli ponedeljek, že proti večeru. Prijateljsko srečanje med soboškimi grafičarji in krojevci. Da je bilo zares prijateljsko, sta obe strani poskrbeli že v uvodni ceremoniji, ko so grafičarji izročili vsem svojim nasprotnikom lepe knjige s šopkom tulipanov, krojevci pa so se kolegom v drugih dresih oddolžili z lepo spominsko zastavico. In igra? Brez pretiravanja lahko rečemo, da je bila na dostojni višini, borbena in — fair, zares športna, kar je potrebno še posebej omeniti. To velja za obe strani. Nobenih izgredov in drugih nevšečnosti, pač pa bi prej lahko rekli: vzorna disciplina in potrebno športno razumevanje. Sodnik ni imel posebno težavnega posla, razen da je moral tu in tam zažvižgati. . .

Laiki se navadno ne spuščajo v strokovne zadeve, zato se tudi mi ne bomo, razen tega, če morda povemo, da je v tem srečanju zmaga »Grafičarja« nad »Krojem« (7:2) manj važna od dejstva, da je tokrat, na športnem področju, prišlo do zbliževanja in prijateljstva med ljudmi dveh soboških kolektivov.

Zdaj pa še nekaj vrstic o tem, kako so »Grafičarji« po tekmi ocenili svoje moči na zelenem polju!

Vratar Dobrotinšek: Če bi bil malo daljši, bi mu žoga prav gotovo ne ušla čez glavo v mrežo . . . (visok je 185 cm) . . .

Kapetan Jani: Najbolj hladnokrven in umirjen mož na terenu. Pridno je čakal na vsako žogo . . . (Iz zaupnih virov smo izvedeli, da se za njega zanima celo nogometni klub »njegov« plavi »Dinamo« iz Zagreba.

Toni: Dobro čistil pred svojim »svetiščem«. Reprezentativni igralec.

Pišta: Oh, če ne bi imel takega trebuščka . . .

Jože: Pišta v drugem polčasu. Sprva odlični streli, toda če bi bilo proti koncu več sape . . . Obilna konstrukcija še ni tudi odlična kondicija.

Lali: Vrata so bila prenizka, sicer bi. . .

Feri: Obilna »korenina« ni pokazala, kar smo od nje pričakovali, vendar pa: glavno je, da so njegovi nasveti dobri. . .

Jovo: Se ni bil v svoji polni formi. Vendar je v njem veliko upanje do grafičnih iger, če bo vsaj en teden vsak dan opravil obvezen koktail v obliki maratonskega teka iz Kroga v Soboto in nazaj. . .

Ivan: Pravi športni tip . . . Da ste ga videli!

Lali N.: Odličen dribler, toda iz te umetnosti se vedno ne rodijo goli.

Tanšek: Če bi bila žoga bolj debela, bi posnemal Mocoja . . .

Moco: 4 goli . . . Bravo!

V nasprotnem taboru, torej med krojevci, se za enkrat še niso mogli odločiti za podobne ocene, vsi pa so si enotni v tem, da sta se najbolj pridno poganjala za žogo mlada E. Farkaš in K. Franko. Tako menijo tudi grafičarji. Drugače pa se je ves kolektiv srčno boril, kot že pravimo v žargonu nogometašev.

Občinstvo je bilo mirno kot le kaj. Morda so bili bolj glasni navijači krojevcev. To je bilo tudi potrebno. Sicer pa je tudi to lepa športna gesta. Sodnik je odlično opravil svojo nalogo in menda ga ni med nami, ki mu ne bi priznal poklica nogometnega sodnika.

JAKA KIBIC

V soboto, 17. maja, ob 17.30 nogometna tekma

»GRAFIČAR« : »TRGOVEC«
(Sobota) (Sobota)
Igrišče NK »Sobota«

Vabljeni!

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 16. do 25. maja

Konec tega tedna ali v začetku naslednjega bo prešlo Slovenijo težko neurje z obilnimi padavinami in močno ohladitvijo. V ostalem bo prevladovalo lepo in toplo vreme, četudi je računati, predvsem v alpskem svetu, s pogostnimi krajevnimi nevihtami.

ČESTITKI

Čestitamo članu našega kolektiva — strojnemu stavcu MARJANU ŠTIBERCU — ob rojstvu njegovega sina.

Enake čestitke tudi našemu strojniku JOŽETU HABJANIČU — ob rojstvu njegovega prvega sina.

ČZP »Pomurski tisk«
Delovni kolektiv
Murska Sobota

SOBOŠKA KRONIKA

POROKE, ROJSTVA IN SMRTI od 3. do 10. maja 1958

Poročili so se: Avgust Lukač iz Kroga in Kristina Kološa iz M. Sobote; Avgust Serec iz Murskih Črnc in Marjeta Jančar iz Rakičana.

Rodile so: Angela Pucko iz Bogojine, deklico; Terezija Forjan iz Verženja, dečka; Elizabeta Olah iz Radenc, deklico; Terezija Milosavljevič iz Trdkove, dečka; Dragica Kokaš iz Kuštanovec, deklico; Stefanija Kumin iz Satahovec, dečka; Angela Štiberc iz Murske Sobote, dečka; Vilma Kološa iz Sebeborec, dečka; Francka Bencak iz Rakičana, dečka; Vera Kavaš iz Bratonec, deklico; Vera Rajnar iz Kroga, deklico; Terezija Seruga iz Pečarovec, dečka; Olga Krapec iz Ižakovec, dečka in Marija Sandor iz Kuštanovec, deklico.

Nesreče in NEZGODE

V avto je s kolesom zavozil 16-letni mizarski vajenec Alojz Kosi iz Branoslavec pri Ljutomeru in dobil hude poškodbe na glavi.

Z vročim mlekom se je polil 15 mesecev star Zdenko Bundel iz Grlave pri Ljutomeru in se močno opekel.

V vroče pomije je padla 2-letna Gabrijela Dora od Grada in dobila hude opekline.

OBVESTILO

Šole, prosvetna društva in druge organizacije, ki želijo obiskati Pokrajinski muzej v M. Soboti naprošamo, da nam svoj obisk predhodno najavijo — pismeno ali telefonsko.

Uprava muzeja

VPIS V PRVI RAZRED EKONOMSKE SREDNJE ŠOLE V MURSKI SOBOTI

Dijaki, ki se hočejo vpisati v prvi razred ESŠ v M. Soboti, morajo ravnateljstvu zavoda do 8. junija 1958 predložiti:

a) spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji
b) rojstni list
c) prošnjo, kolkovano s 30 din državne takse

Sprejemni izpiti bodo od 12. do 15. junija 1958 iz predmetov: slovenščina, tuji jezik in matematika.

Sprejemni izpit je pismen in ustmen.

Ravnateljstvo

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 18. maja — Dubravka
Ponedeljek, 19. maja — Vitoslava
Torek, 20. maja — Bernard
Sreda, 21. maja — Dan JVL
Četrtek, 22. maja — Milan
Petek, 23. maja — Željko
Sobota, 24. maja — Cvetka

KINO

MURSKA SOBOTA — od 16.—18. maja ameriški barvni film: »Trije v reviji«; od 20.—22. maja ameriški film: »Gospod 880«.

LENDAVA — od 16.—18. maja italijanski film: »Fruto prohibito«; od 20.—21. maja ameriški film: »Južno od Sahare«.

LJUTOMER — od 17.—18. maja ruski film: »Arena smelih«; od 21.—22. maja angleški film: »Tisti iz sanj«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — 17. in 18. maja angleški film: »Jaz in g. minister«; 21. maja jugoslovanski film: »Solaja«.

GORNJA RADGONA — 17. in 18. maja ameriški barvni film: »Bosonoga princesa«; 21. in 22. maja angleški film: »Žena na brodu«.

ČEPINCI — 18. maja »Kadar žene ljubijo«.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nedelja, 18. maja 1958

Dr. Nikolaj Lanščak, stanuje na Lendavski cesti št. 7. Ordinira v splošni ambulanti od 8. do 12. ure, v nujnih primerih popoldne in ponoči na stanovanju.

TEDENSKA DEŽURNA SLUŽBA od 19. do 25. maja 1958

Dr. Nikolaj Lanščak, stanuje na Lendavski cesti št. 7.

PROSTOVOLJNI KRVODAJALCI

Jožef Jablanovec iz Bakovec, petič; Kristina Sapač iz Zenkovec in Štefan Kucko iz Turnišča, oba tretjič; Helena Makari iz Bodonec, Marija Fridau z Anženskega vrha, Marija Drčar iz Radgone in Veronika Poredoš, vse štiri drugič; Mihael Grečl iz Kapce, Marija Bencak iz Vaneče, Marija Kuzmič in Ludvik Sukar, oba iz Bodonec; Marija Barbarič, Jožefa Rodi, Irena Vlaj, Štefan Lončar, Karel Lončar in Valerija Cipot, vsi iz Zenkovec.

OKRAJNA GASILSKA ZVEZA v M. Soboti obvešča

IV. Kongres Gasilske zveze Slovenije: Dne 17. in 18. maja t. l. bo v Ljubljani IV. Kongres GZ LRS, na katerem se bodo zbrali zastopniki naše človekoljubne organizacije in ocenili štiriletno delovanje slovenskega gasilstva. Društva vabimo, da okrasijo domove in izobesijo zastave

Iz pisarne OGZ

LAJOS ZILAHY: 30

SMRTONOSNA POMLAD

Bil sem popolnoma zmeden. Stopil sem proti vratom. Čokanaijeva me je pospremila do predsobe in med vrati dejala:

— Tudi to pismo je za vas . . .

Izročila mi je pismo v vijoličastem ovitku, katerega sem stlačil v žep.

Potem se je z zgovornim pogledom poslovila od mene.

— Pričakujem vas jutri ob petih, vas . . . ali vaše pismo.

Zdrvel sem po stopnicah navzdol. Spodaj na ulici sem se zaustavil in odprl pismo. Edit je pisala. Za hip sem nehote dvignil ovitek k obrazu in ga poduhal. Kot takrat prvič, ko mi je nepoznanemu poslala vabilo na hišno zabavo. Ogledoval sem ta vijoličasti ovitek in spomnil sem se ur, ko sem še v budimskem stanovanju pri tetki Kamili ležal na divanu kot živ mrlič, se vznemiril ob vsakem šumu in čakal . . . to pismo. Pričakoval sem roko, ki bi mi ponudila ta vijoličasti ovitek:

— Izvolite, to pismo je prišlo za vas!

Pismo je bilo napisano z nemirnimi, v naglici načečkanimi črkami brez naslova:

— Oprostite mi . . . Vem, storila sem vam strašno krivico, toda oprostite mi, morate mi oprostiti, kajti tudi sama sem mnogo trpela . . . Ne zaradi sebe, ampak zaradi vas . . . Oh, tudi jaz sem bila kaznovana, niti ne vem, kaj se je zgodilo z menoj, zavrtelo se mi je, prevzela me je bolestna želja ob misli, da bom žena grofu . . . Nikoli nisem ljubila Ahrenberga. Ljubila sem samo vas, vedno samo vas. Tudi zdaj.

Vse sem vedela o vas . . . Oče je vselej pripovedoval, da sleherni v klubu govori le o vas, da kot blazni drvite v lastno pogubo in da vas vsakdo pomiluje . . . Oče niti ni slutil, da mi je v srce zabodel nož, ko je pripovedoval o vaših velikih izgubah, o katerih so govorili v klubu. Nekoč nisem mogla več vzdržati. Nekega večera — to je bilo že na Dunaju — sem odšla v očetovo sobo in mu med jokom vse povedala. Da vi zaradi mene drvite v pogubo, da ne ljubim Ahrenberga in da sem vas zapustila samo zaradi tega, ker sem hotela postati grofica in s tem njemu — očetu — pripraviti veselje . .

Oče je do konca poslušal moje priznanje, potem je vstal, me z obema rokama prijel za glavo in me poljubil na čelo:

— Draga moja hčerka, — je rekel — odslej te bom še bolj ljubil. Tvoja sreča je zame važnejša od vsega drugega. **Odpotuj takoj v Pešto, primi tega mladega človeka za roko in ga pripelji k meni.**

Moj oče je gospod in človek v pravem smislu besede. To se je zgodilo sinoči. Takoj sem napisala Ahrenbergu pismo in mu vrnila zaročni prstan. Danes zjutraj sem s svojo sobarico sedla na brzi vlak in opoldne prispela v Pešto.

Vem, da ste materialno popolnoma uničeni. Tudi to vem, da ste zapustili ministrstvo. To ve tudi oče, toda to ni važno . . . Vi morda niti ne veste, oče je pred nekaj meseci podedoval veliko premoženje; nenadoma mu je umrl neki stric in vse njegovo premoženje je pripadlo nam. Oče me je takrat proglasil za polnoletno in moj delež dal prepisati na moje ime . . .

— To se je zgodilo še v Pešti . . . Takrat sem na ulici slučajno srečala Mandla . . . Veste, tistega, ki ste mu naročili, da vam kupi parcelo v ulici Mányoki . . Od Mandla sem zvedela, da hočete prodati posestvo . . . Naročila sem mu, da posestvo v Péterfalvi za vsako ceno kupi zame, toda tako, da ostane v strogi tajnosti, kdo je kupec . . . Uspelo je. Dobila sem posestvo in videla v zemljiški knjigi strašne sledove vašega propadanja . . . Izplačala sem vse dolgove . . . Posestvo je zdaj brez vseh bremen in je prepisano na moje ime. Jaz . . . jaz vam . . . ga vračam . . .

Nisem mogel brati dalje. Zmečkal sem pismo in ga vrgel vstran. To je bil nenavaden trenutek: popolnoma jasno sem videl pred seboj Jožo. V trenutku, ko sem jo udaril in je vsa trda od strahu dvignila roko v obrambo. Usta je imela na pol odprta, obraz spremenjen. Negibno je ležala pred menoj na tleh.

In potem trenutek, ko sem se vrnil: sedela je na postelji, obe roki je z neskončno žalostjo in otrplostjo spustila v naročje, obraz je nekoliko dvignila, kot bi ga izpostavila žarkom nekakšnega nevidnega sonca. Ni trenila z očmi, niti se ni zganila. Z odprtimi očmi je gledala pred se in v obraz je bila smrtnobleda. Na belem obrazu se ji je videla rdeča sled udarca. Pred njo, na tleh, prevrnjena miza, na preprogi madeži razlite kave, črepinje skodelic in košček namočenega kolača.

Matjaž! Ko sem tako stal tam na ulici, sem vse to videl s pošastno natančnostjo.

— Neumnost! — sem vzkliknil glasno.

— Vrnil se bom in rekel Čokanaijevi:

— Vsaka beseda je odveč, gospa! Prihodnji teden se poročim . . .

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, starega očeta, tasta itd.

ANTONA NOVAKA

višjega sodnega oficijala v pokoju

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so v težkih dneh pokojniku in nam nudili pomoč in tolažbo. Zahvaljujemo se zdravnikom, ki so mu v bolnici in prej lajšali trpljenje, kakor tudi bolniškemu osebju za požrtvovalno postrežbo. Pravtako se najlepše zahvaljujemo za izraženo sožalje, za darovano cvetje, govornikom za poslovilne besede in vsem udeležencem, ki so pokojnika spremljali na zadnji poti v tako lepem številu.

Družina Novak — Herman v Puconcih

ZATIRAJMO KOLORADSKEGA HROŠČA

Na osnovi temeljnega zakona o varstvu rastlin pred boleznimi in škodljivci (Uradni list FLRJ, št. 26/54) in odredbe o zatiranju koloradskega hrošča (Uradni list FLRJ, št. 42/47) odrejamo

OBVEZNO ZATIRANJE KOLORADSKEGA HROŠČA NA CELOTNEM PODROČJU OKRAJA MURSKA SOBOTA

1. ORGANIZACIJA

Tehnično stran zatiranja so prevzele v celoti kmetijske zadruge, ki so v ta namen formirale zadružne ekipe. Teh mora biti toliko in tako opremljenih, da bo možno ves krompir pravočasno škropiti ali prašiti. V hribovitih predelih, kjer se lahko uporablja samo ročna oprema, so kmetijske zadruge prav tako dolžne, da sodelujejo pri nabavi ročne opreme in kemičnih zaščitnih sredstev, ki jih potrebujejo tamkajšnja kmečka gospodarstva. Povsod morajo kmetijske zadruge preskrbeti dovolj zaščitnih kemičnih sredstev in kontrolirati, če je obstoječa aparatura (škropilnice in zaprašilci) sposobna za delo in če je med akcijo pravilno izkoriščena. ŠKROPLJENJE ALI PRAŠENJE JE TREBA IZVRŠITI NAJMANJ DVAKRAT, t. j. V ČASU PRVE IN DRUGE GENERACIJE HROŠČA.

Občinska kmetijska služba je odgovorna, da se bodo navodila v zvezi z zatiranjem koloradskega hrošča izvajala. Organizirati je treba kontrolne preglede, s katerimi bo mogoče odkriti lastnike tistih nasadov krompirja, na katerih zatiranje ni izvedeno, in ukrepati na osnovi čl. 12 in 27. temeljnega zakona.

Pri vseh občinah so formirane komisije, ki bodo vodile akcijo zatiranja, organizirale kontrolne preglede in predlagale v kaznovanje kršilce zakonskih predpisov.

2. ZATIRANJE

Kemično zatiranje se vrši povsod.

Letos so na razpolago naslednja kemična sredstva:

LINDAN-OLJE — 0,10 do 0,15 % (1 do 1,5 dcl na 100 l vode),
PANTAKAN — TEKOČI — 1 %,
SVINČENI ARZENAT — 0,75 % do 1 %, za škropljenje.

Za istočasno zatiranje krompirjeve plesni se dodaja na 100 litrov škropiva 1 kilogram bakrenega apna ali 200 do 300 gramov Dithana ali Lirotana.

ZA PRAŠENJE:
PANTAKAN, PEPEIN, DILIDEN in LINDAN.

Bentox-a ne uporabljamo, ker povzroča na gomoljih vonj po trohnobi.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
Kmetijska inšpekcija
MURSKA SOBOTA

Mali OGLASI

33 AROV NJIVE pri glavni cesti med Lipovci in Gančani prodam. Poizvedbe v gostilni pri Štajercu (Flisar), M. Sobota M-428

RADIOAPARAT »Tuškanec«, 6 cevni, malo rabljen, ugodno prodam. Aleksander Carni, Kančevci 20, p. Križevci, Prekmurje. M-437

GOSPODINJSKO POMOČNICO, nad 18 let, veščo kuhe, sprejmem takoj. 4500 din mesečno. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-440

IŠČEMO večje število KMETIJSKIH DELAVCEV. Prijave poslati do 18. maja na naslov: Martin Bonifart, Gerlinci 121, p. Cankova. M-441

49 LETNI LOČENEC s 3,000.000 din premoženja želi spoznati ločenko ali vdovo šiviljo, od 38—45 let, brez otrok, z lastno hišo, zaradi ženitve. Pismene ponudbe poslati na oglasni oddelek pod šifro »Solidno življenje«. M-445

VEČJO KOLIČINO KORUZE zamenjam za pijačo. Naslov v oglasnem oddelku PV. M-447

DVOSOBNO STANOVANJE v vili blizu Ljutomera v I. nadstropju — krasna lega — zamenjam z upokojencem, ki bi odstopil dvosobno stanovanje v Mariboru. Željena kamniška četrt. Ponudbe pošljite oglasnemu oddelku PV. M-447

1,5 ha POSESTVA zaradi starosti ob glavni tlakovani cesti (Rogaška Slatina) z več sobami in prostori za vsako obrt, 15 minut od postaje prodam za 1,250.000 din. Vodna moč, elektrika. Primerno za kovača, kamnoseka ali drugo obrt, kjer je betonski pesek. Josipina Murva, Zg. Poljčane 38. M-449

ELEKTROMOTOR znamke »AEG«, 9 KS, in 45 metrov trofaznega kabla ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. M-451

GOSPODINJSKO POMOČNICO staro do 13 let k enemu otroku iščem. Po mogočnosti iz M. Sobote: Ernest Branzberger, Mladinska 18, M. Sobota. M-453

ŠTIRI ŠTIRIMETRSKE TRAVERZE prodam. Naslov v upravi lista.

POMURSKA NOGOMETNA LIGA

V VI kolu PNL se bosta srečali v nedeljo, dne 18. maja 1958, naslednji moštvi:

Radgona : Nafta II
Igrišče: NK Radgona;
sodil bo Perkič;
pričetek ob 15. uri;
službujoči bo Svetozar Krstič.

NK Rakičan II je predal tekmo z rezultatom 3:0 p. f. v korist NK Radgona.

POMURSKI VESTNIK

Izdaja Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Dragan Flisar — Uredništvo: Murska Sobota, Štefana Kovača 16 — — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 53 — Oglasni in naročniški oddelek: Štefana Kovača 16 — Telefon 138 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev Naroč. za inozemstvo 1000 din — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, M. Sobota, štev. 64-KB-1-Ž-365 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA z n. j.
Murska Sobota
razpisuje

na podlagi Zakona o javnih uslužbencih sledeča uslužbenska mesta:

1 POMOŽNEGA KNJIGOVODJE,
1 SEKRETARJA,
2 KREDITNIH REFERENTOV in
2 FINANČNO ORGANIZACIJSKIH INSTRUKTORJEV.

Pogoji: dovršena srednja ekonomska šola ali popolna srednja šola. Nastop službe takoj ali najpozneje 1. julija 1958. Plača po zakonu o javnih uslužbencih.

Prošnje s šolskim spričevalom in opisom dosedanjega službovanja poslati do 30. maja 1958.

Rakičan se ne da . . .

RAKIČAN : BRANIK II 7:1

V nedeljo dopoldne je NK Rakičan v tekmovanju mariborske nogometne podzveze premagal nogometaše mariborskega Branika s 7:1. Vse kaže, da se bo moštvo Rakičana ob koncu tekmovanja uvrstilo na eno izmed prvih štirih mest. Za domače barve je bil uspešen popularni »Sujo« kar štirikrat. Zlobni jeziki celo trdijo, da je tekmi prisostvoval tudi Petakovič, kateri je potem v popoldanski tekmi (približno v istem stilu) v Beogradu trikrat zatresel mrežo Angležev.

Poleg omenjenega so se v domačem moštvu še izkazali Rituper, Merica in Zavec, dočim je bil v nasprotnem taboru najboljši Petek.

-f

POKOJNIK

»Janoša Debelogrče ni več med živimi...« ja zašuštelo v našem slavnem kraju in kajpak so se lahko spet zganili tisti, ki jim je po sveti, a nikjer zapisani pravici dano, da obirajo kosti, ki padajo izza vogalov. S čim naj bi se nekateri spokojniki našega slavnega kraja še ubadali in kako dolgčas bi sicer bilo, če ne bila včasih naréd tudi »duševna« hrana take vrste, ki jo lahko temeljito premlevaš —

Kozerija

denimo: kar na ulici — celo po svoje zabeliš in morda še kaj dodaš (bog ne daj, da bi kaj odvzel!), samo da si še aktualen z dnevnimi novicami in da ti ni treba tratiti besed za pametnejše stvari.

»Že leto in pol ga ni na spregled« je zastokal nekdo, ki si je bil precej na roke z Janošem Debelogrčo. Toda to je bilo nekoč...

»Vzelo ga je nekje v južnem mestu Osirnik...« se je spomnil sosed Žir, ki sicer velja za pravcatega izvedenca v takih rečeh.

»Ustrelili so ga...« je v potoku solzá (!) zapiskala Janoševa predobra tetka Piruška, ko je tam nekje — bogme, drži kot pribito — od sinjega Jadrana priromala novica.

»Pa le ni kakšen avto lopnil po njem...!« je modrijansko zaokrožil mož Drugahlačnica, kajti da je v tej naši presneto nabiti atomski dobi mogoče tudi kaj takega...

Kaj bi sicer dolgo razmišljal mož Drugahlačnica. Moder in preudaren, kot že je, se je naglo domislil, da je zdaj treba nekaj ukreniti; urno je oddrsal v sosednjo sobano, odprl omaro, si nadel suknjič, ki je že dobri dve leti čakal zaprašen na Janoša, in odhitel v soseščino, kajti kdo bi le mogel prikrajšati za tako žalostno vest svoje predobre znance in sorodnike. Menda tudi ne bo preveč, če kar tako, mimogrede omenimo, da je bila tistega dne inventura tudi po ostali Janoševi lastnini.

Nič koliko verzij v različnih izdajah je bilo o Janoševi usodi, ki se je zares žalostno končala z nesrečno smrtjo v južnem kraju Osirnik. Nekdo je celo povedal, da so Janoša Debelogrčo kar mimogrede pihnili za vogalom zaradi ljubimstva... Menda ga ne bi našli najboljšega med preroki, ki bi mogel uganiti, kaj bi še pogruntali Žir, Piruška, Drugahlačnica in vsi drugi, če se ne bi po gostem dežju, ki je neusmiljeno padal od vseh strani po Janoševih najbližnjih, prikazalo toplo prvomajsko sonce. Brzojavka se je glasila:

ŽIV... STOP!... NASLI... STOP...

Zdaj menda zares ne more nihče zanikati, da Janoš Debelogrča ne živi več v južnem mestu Osirnik in da v sedmem

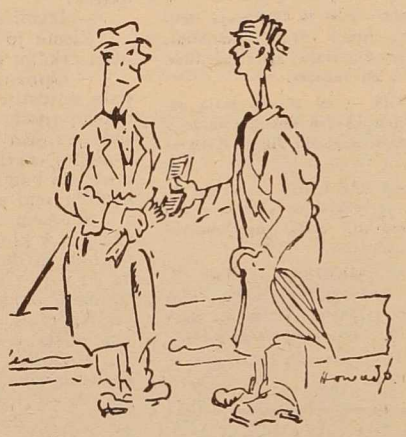

mesecu ne bo morda priromal celo v naš slavni kraj.

Sicer pa naposled tudi ni važno, ali je to moral biti res Janoš Debelogrča ali kdo drugi, nekdo je pač moral biti, da ni bilo dolgočasja v teh sončnih spomladanskih dneh, kajti kako bi sicer bilo, če ne bi nekateri zlobni jeziki našega slavnega kraja lahko spet znova preizkusili svoje moči pri tipanju ljudske lahkovernosti.

»AGROMERKUR«

PRIKLJUČEN POSLOVNI ZVEZI

Kakor so sporočili na zadnji seji OLO Murska Sobota, je soboško zadružno podjetje »Agromerkur« (lani je prišlo pod prisilno upravo) prikazalo v svoji bilanci 32 milijonov dinarjev poslovne izgube za lansko in prejšnja leta.

Ugotovljena poslovna izguba je resno ohromila nadaljne izglede za poslovanje tega podjetja, mimo tega pa je potrebno reorganizirati ali opustiti, ker zadružna ureditev, ki jo oblikujejo novi zakonski predpisi, ne prenese več podjetij s tako notranjo organizacijo in poslovnim delokrogom. Tudi sedanje stanje v podjetju ne daje zanesljivega jamstva, da bi s krediti znova povsem sanirano podjetje lahko še uspešno samostojno poslovalo v korist kmetijskega zadružništva, zato so na seji sklenili, da bo OLO plačal 15 milijonov din sanacijskega kredita pod pogojem, da bo podjetje »Agromerkur« prevzela območna kmetijsko-proizvajalna zveza z vsemi pravicami in obveznostmi (aktiva in pasiva), o čemer je vodstvo te zveze že sklepalo. Ostalo izgubo bo krilo podjetje s prodajo deviznih sredstev, letošnjim dobičkom in iz drugih virov.

Razprava o tem poslednjem aktu OLO, ki je prav za prav žalosten zaključni akcent na dogodek zadnjih let v tem podjetju, je bila v obeh zborih zelo živahna; odborniki, zlasti s podeželja, niso le zahtevali, da je treba krivce, ki so neposredno udeleženi pri ugotovljeni poslovni zgubi, odločno poklicati na odgovornost, še več: z budnejšim spremljanjem razmer in poslovanja v gospodarskih organizacijah moramo v prihodnosti že v kali preprečiti podobne primere, ne pa dopustiti, da se razbohotijo in vlečejo iz leta v leto, nazadnje pa pripeljejo do tako važne »operacije«. Priporočali so tudi kadrovske in druge ukrepe, da podjetje pod novim klobukom, ne bo več vozilo po starem tiru, kajti dosedanje izkušnje so preveč boleče, da bi mogli le dovoliti podobno reprizo.

Z roko je ulovil morskega psa

Šimun Lovrič iz Igrana je z golo roko ujel 1,30 metra dolgega morskega psa. Ko je opazil zver v mreži, polni sardel, je skočil v vodo, po kratki borbi obvladal morskega psa in ga vlovil za rep. Potem je vrgel psa v čoln, odkoder so borbo opazovali prestrašeni Šimunovi tovariši.

KRATKE ZANIMIVOSTI

ZASPANI VLOMILEC

Prvi uslužbenci, ki so rano zjutraj prišli na delo v hamburško pristanišče, so videli, kako spi neki mladenič v avtomobilu na pristaniškem nasipu. Opozorili so policista, ki je ugotovil, da je to 32-letni vlomilec, ki je vso noč obdeloval z avtomatskim svedrom in acetilenskim aparatom blagajno v bližnjem uradu. Ko jo je končno odprl, je ugotovil, da je prazna. Razočaran in truden se je vlegel v avto, da bi se malo počil. Toda spanec ga je premagal.

SLONI KOT PROMETNO SREDSTVO

V Frankfurtu na Maini je 13 slonov nekega cirkusa konkuriralo mestnemu tramvaju. Cirkus je poslal slone na ulico zaradi reklame. Tisti, ki jih ni bilo strah, so splezali na njihove široke hrbte in sloni so jih spravili na drugi konec mesta.

BREZPOSELNI TOREADORJI

Lanska velika suša je škodovala tudi španski živinoreji. Število bikov se je tako zmanjšalo, da so mnogi španski bikoborci-toreadorji brez posla. Nekateri so se izselili v Južno Ameriko, kjer je bikov več kot dovolj.

JAPONSKA — PETA DRŽAVA NA SVETU PO ŠTEVILU PREBIVALCEV

Prvega oktobra lani je Japonska imela 91,1 milijona prebivalcev in je po številu prebivalcev bila na petem mestu na svetu — po Kitajski, Indiji, USSR in ZDA.

DOLGI ZAKON

Neki zakonski par v Italiji je pred kratkim proslavil 76-letnico zakona. Mož ima 99, žena pa 89 let.

GINA IN VERMUT

Lastnik tovarne vermuta iz Torina je moral plačati filmski igralki Gini Lolobrigidi milijon dinarjev odškodnine, ker je uporabil njeno sliko brez vednosti igralke v reklamne namene. Tovarnar je uporabil Ginino sliko iz nekega nočnega lokala, ko je pila vermut.

ZASTAVLJENI OTROK

Sodišče v Atlanta Cityju v ZDA je določilo neki privatni kliniki, da takoj vrne materi otroka, ki je zastavljen v kliniki. Mati ni imela denarja, da bi plačala stroške, zato je uprava enostavno obdržala otroka.

UMETNIŠKA STAVKA

Rimski študentje niso gladovno stavkali, da bi dosegli nekatere svoje zahteve. Bili so bolj praktični: začeli so z umetniško stavko.

Da bi protestirali proti uvedbi dopolnilnih izpitov, so se zbrali pred senatom z risalnimi bloki in tubami barve in začeli slikati. Promet v tem delu mesta se je za nekaj ur ustavil, vendar policija ni imela nobenega resnejšega razloga, da bi odločno nastopila proti študentom, ki so mirno slikali pred senatom.

V TIHEM OCEANU SO DOSEGLI NOV GLOBINSKI REKORD

Sovjetski raziskovalci so ujeli s posebnimi napravami nekatere morske živali v globini 10.800 metrov. Obenem so fotografirali morsko dno pri 9960 metrih globine, kar je prav tako svetovni rekord.

KDO SE KOGA BOJI

Neki voditelj sindikata profesorjev je v Karlsruhu takole opisal stanje na zahodnonemških šolah: »Profesorji se bojijo prosvetnega ministra. Minister se boji javnosti in staršev, starši pa se boje svojih otrok. Samo dijaki se niti v šoli, niti izven nje ne bojijo nikogar.«

OD TU IN TAM

Mladina iz Logarovec je pred kratkim uspešno uprizorila v svojem kraju komedijo »Glavni dobitek«. Skupaj s prosvetnim društvom je naštudirala tudi igri »V Ljubljano jo damo« in »Micka, premisli si«. Zasluženo priznanje je dobila tudi drugod, kjer je gostovala, z množičnim obiskom in burnim ploskanjem gledalcev.

S prireditvami pridobljeni denar bodo uporabili za dokončno ureditev dvorane. V mladinskem aktivu imajo tudi šahiste in strelce; slednji bi radi imeli svojo sekcijo in puške, nimajo pa zato dovolj denarja. V zimskem času so prebrali tudi precej knjig. Mladi vaščani so včlanjeni tudi v ostale množične organizacije. Posebno aktivni so v gasilskem društvu. Razen tega so pozimi obiskovali predavanja Ljudske univerze, KGS in tečaj RK. Pred kratkim so ustanovili tudi sekcijo mladih zadružnikov.

Logarovski mladinci se lahko ponašajo tudi s svojim deležem pri gradnji avtostrade. V I. pomurski MDB so sodelovali kar štirje, ki sedaj živahno pripovedujejo o prijetnih doživljajih v brigadi. Tako se je zdaj že spet marsikateri odločil, da bo postal brigadir.

Letos nameravajo urediti odbojkarsko igrišče, nabaviti žoge, urediti dvorano, sodelovati v mladinskih brigadah in prirediti izlet.

Glavna naloga novoizvoljenih organov delavskega upravljanja pri ljutomerski »Žici« bo, da bodo čimprej skoncentrirali obrate na skupnem mestu. Zgraditi bodo morali tudi nove prostore, za kar nameravajo najeti investicijsko posojilo. Do potrditve zaključnega računa za lansko leto ni imelo podjetje sklada za samostojno razpolaganje, sedaj pa so vložili v ta sklad 600.000 din in jih bodo uporabili predvsem v proizvodnji. Tudi iz sklada skupne potrošnje še do sedaj niso črpali sredstev.

V zadnjem času je zaživelo tudi sindikalno življenje v kolektivu; mimo skrbi za večjo storilnost in zmanjšanje proizvodnih stroškov, prirejanja rednih strokovnih predavanj in tečajev za delavce, ki bodo opravljali izpite za polkvalifikacijo, nameravajo ustanoviti tudi samostojen moški pevski zbor.

Toča je pred dnevi do kraja pobila vse pridelke v Logarevcih in Kokoričih, kar ponovno opozarja zadružnike na to, da je dobro imeti poljske pridelke zavarovane.

Po ljutomerskih ulicah se potika neki »Poldek«, ki je duševno omejen, doma pa je baje na Razkrižju. Okrog njega se rada zbira otročad, fant pa pripoveduje otrokom najrazličnejše neslanosti in počenja stvari, ki jih sploh ni mogoče opisati. Kakšna je to skrb staršev, če dopustijo, da jim zastruplja otroke?

PD v Križevcih pri Ljutomeru je uprizorilo na domačem odru igro »Dedinja«. Premiera je dobro uspela, občinstvo je bilo zadovoljno in je igralce zasluženo nagradilo. Z igro bodo Križevčani gostovali v Ljutomeru, Gornji Radgoni in Ormožu.

*

Pred kratkim je igralska družina DPD »Svoboda« iz Železnih dveri gostovala na Razkrižju s trodejanko »Begunka«. Občinstvo je napolnilo šolsko učilnico do zadnjega kotička in s ploskanjem nagradilo 12-članski igralski kolektiv, v katerem so bili vinogradniški delavci.

Igro je režiral in tudi igral tov. Koler starejši. Igro so doslej uprizorili že trikrat in nameravajo z njo gostovati tudi v drugih okoliških krajih.

Noji nevarnejši od psov

Farmarji v nekaterih krajih Južne Afrike nimajo psov-čuvajev, temveč namesto njih vse bolj uporabljajo noje. Pravijo, da so noji odlični čuvaji, saj so tatovi, ki so prve čase podcenjevali njihove čuvajske sposobnosti, doživeli grenke izkušnje. Zdaj se sploh več ne približujejo poslopjem, ki jih čuva ta orjaška ptica. Noji so namreč zelo napadalni in so mnoge tatove tudi težko poškodovali, celo smrtno.

S svojim kljunom udarja noj kot z ostrim batom, ki seka meso in lomi kosti.

piše: Janez Švajncer

MRKI

riše: Ladislav Dančo

76. »Klet imam prazno,« je obotavljaje rekel Pirnik, ki ni bil posebno vesel srečanja z neznanci. Zdaj ni več mislil, da koga izmed njih pozna. »Nikogar ničesar ne prosimo in tudi potrebni nismo okrepčila,« je dejal Mrki in rekel tovarišema, da morejo dalje. Pirnika je srbel jezik in zelo ga je mikalo, da bi zvedel, kam so moški namenjeni. Vendar si je premislil. Njihova redkobesednost ga je begala. Nehote ga je obšla zla slutnja. Slišal je že o neznanih ponočnjakih, ki se potepajo tod okoli. Vedno bolj se mu je vsiljevala misel, da ti, ki jih je po naključju srečal, sodijo med tiste, o katerih gre govorica, da je bolje ne imeti z njimi opravka. Vseeno jih je povabil s seboj.

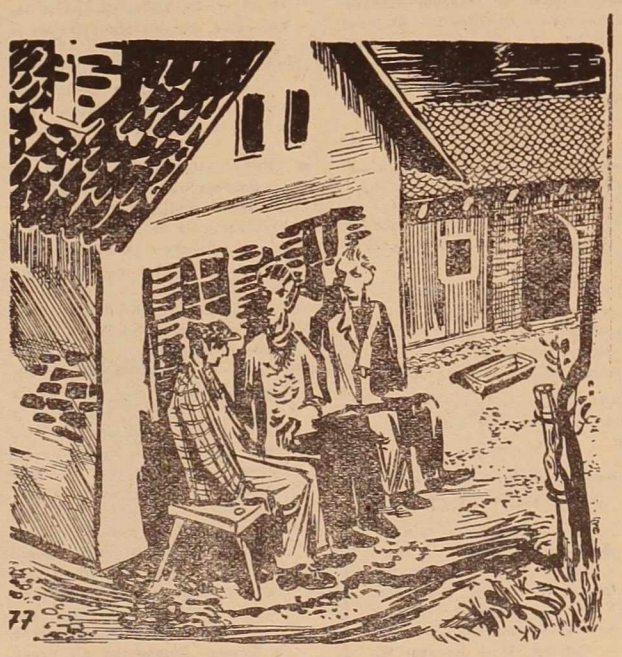

77. Pred njegovo domačijo so moški obstali. »Bomo kar tule počakali. Prinesite, če nam res želite postreči,« je rekel Mrki. Sedli so na klop pred hišo in čakali gospodarja. Kmalu se je vrnil z bučko vina. Čeprav jim zaradi teme ni mogel videti obrazov, so se mu zdeli vedno bolj sumljivi. Predvsem zato, ker so se venomer ozirali naokoli. Kar tako, brez določenega namena, jih je vprašal: »Kam pa greste? V temi se boste še izgubili, če ne poznate dobro poti.« Ker ni nobeden odgovoril, je čutil, da jim je njegovo vprašanje odveč. »Ni dobro biti preveč radoveden,« je zamomljel Dolgi sam zase. Pirnik jih ni več spraševal.

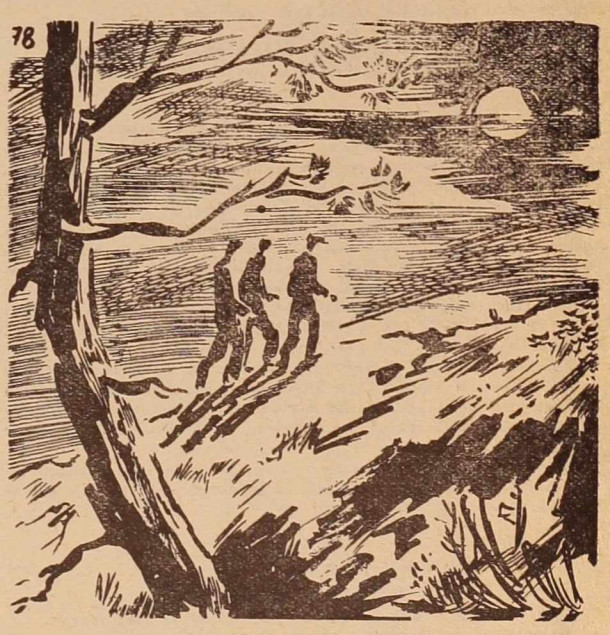

78. »Kmet je videti nevaren. Najbrž dvomi o nas in nam ne zaupa. Imelo me je, da bi ga mahnil po betici,« je rekel Dolgi med potjo. Sloki je vzdihnil, Mrki pa je molčal. Zopet se mu je vrnila v misli bojazen, kako se bo vse to končalo zanj. Polaščal se ga je občutek, da je blizu doma in teh ljudi, ki jih pozna, še bolj tuj in nesrečen, kakor nekje daleč, kjer jih ne more srečati. Nositi mora masko, čeprav bi jo najrajši strgal z obraza in ostal za vedno doma. Kesanje je bilo samo bežno. Vse preveč je bil pod vplivom poveljnika, da bi se mogel odločiti. Zato je odgovoril spremljevalcema: »Molčita in pohitimo čez reko.«